Nepriklausoma LIETUVIA

Independent Lithuania

Už Lietuvos išlaisvinimą ! Už ištikimybę Kanadai !
For liberation of Lithuania ! For loyality to Canada !

* * *

Leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba.
Published by the Lithuanian League of Canada.
Authorized as second class mail, Post Office Departament, Ottawa.

* * *

Adresas : 3A — 4th Ave, Ville Lasalle, Montreal, P. Q. Canada.

NR. 39 (182) KAINA 10 ct. MONTREAL, 1950 m. SPALIS - OCTOBER 5 d. PRICE 10 c. X METAI

DRAMATIŠKI JTO POSĖDŽIAI

ŽŪTBŪTINĖ KOVA IR SVYRAVIMAI. AIŠKŪS PASISAKLMAI IR DRUMSTI MA NEVRAI. BURTAS MESTAS IR KAS TOLIAU.

Ši Jungtinių Tautų Organizacijos pilnaties sesija yra tikrai istorinė. Tai, kas joje vyksta, lems artimiausią ateitį ir būsimus laikus.

Nuo pat pirmojo, atidaromo jo, posėdžio

JTO posėdžiuose įsidegė didžiulė kova.

Laisvasis pasaulis susikirto su komunistiškai totalistiniu pasauliu ir vyksta kieta, gal net žūtbūtinė kova.

Kovos kryptis aiški, bet jeigu vyksta tūlų svyravimų, tai tiktai todėl, kad laisvasis pasaulis nenori kariauti. Bet komunistiškai totalistinio pasaulio laikysena tokia nesukalbama ir taip provokuojanti, jog

nėra jokių susitarimo vilčių.

Svarbiausiu nesutarimų punktu, žinoma, yra aktualioji Korejos problema. Sovietai, Saugumo Taryboje, pirmininkaujant Malikui, ją marino visą rugpjūčio mėnesį. Dabar Višinskis bandė marinuoti jį JTO politinėje komisijoje, bet nepasisekė. Komisija nutarė Korejos klausimą, savaime aišku, kaip degantį, svarstyti pirmuoju punktu. Ir jau spėjo pasisakyti, kad tokia padėtis, kokia buvo ligšiol, yra nepakenčiama.

Politinėje komisijoje susikirto

D. Britanijos pasiūlymas su Sovietų Rusijos pasiūlymu. Britanija siūlo, (kaip jau anksčiau kad buvo JTO nutarta, sujungti šiaurinę ir pietinę Korejas į vieną; JTO prižiūrint išrinkti krašto valdžią demokratiniu būdu ir Korejai padėti atsigauti politiškai ir ūkiškai. O Rusija siūlo tuojau atitraukti iš Korejos karo jėgas ir leisti jos reikalus tvarkyti komisijai, kurioje sėdėtų Rusija ir komunistinė Kinija... Kadangi jau žinoma, kaip komunistai tvarko ir prie ko priveda, tai su tuo nesutinkama. Galima teigti, kad ir nebus sutikta. Nes JTO tvirtai pasiryžusi pasipriešinti sovietiniam imperializmui. Tuo tikslu

labai rimtų nutarimų padarė Atlanto pakto dalyviai,

kurie sutarė sudaryti vieną kariuomenę ir vieną jos vadovybę. Bus ir bendras ginklavimasis ir bendras pasiruošimas pastoti sovietiniam imperializmui kelią.

Kaip iš visko matyti, JTO burtas jau mestas. Kelio atgal nėra. Nors Sovietai grąsina, nors jų satelitas Kinija jau ir baugina, bet objektyvios sąlygos yra tokios, kurios tenuroda vieną aiškų kelią. Tai kelias sovietinei agresijai jokiu būdu nepasiduoti. (k.)

Nedaugelis susilaukia garbingų auksinių vedybinių sukaktuvių, bet Marijona Kvietkauskaitė ir Juozas Žemaičiai, gyveną Cote St. Paul, 1948 Springland St., šią savaitę švenčia savo 50 metų vedybinio gyvenimo sutuoktuves. Naujosios parapijos Aušros Vartų bažnyčioje bus tam tikra apeiga, o vakarą Žemaičiai pra leidžia savo draugų tarpe. M. ir J. Žemaičiai Kanadon yra atvykę 1904 metais ir išauginę gražią šeimą. Platus pasikalbėjimas su jais apie tai, kaip jie išvyko iš Lietuvos ir kaip kūrėsi Kanadoje, bus viename iš artimiausių „NL" numerių. Ilgiausių metų garbingiems jubiliatams!

38 LYGIAGRETĖ PERŽENGTA. PIETIEČIAI ŽYGIUOJA TRIUMFALIŠKAI.

Apie Korėją dabar paskleista daug gandų. Bet Korejos Rubikonas jau peržengtas. Korejos kariuomenė nužygiavo už 38 lygiagretės jau apie 100 mylių. Komunistų okupuotos Korejos gyventojai pietiečius sutinka kaip išlaisvintojus iš sovietinės vergijos.

Prieš peržiangiant 38 lygiagretę, MacArthuras paskelbė reikalavimą pasiduoti be pasipriešinimo, nes priešininmasis yra beprasmingas žmonių ir turto naikinimas. Bet komunistai oficialiai dar priešinasi.

Žinoma, besąlyginis kapituliavimas Sovietams būtų perdidelis smūgis. Todėl nors ir beprasmingai, bet jie siunčia į mirtį žmones ir naikina Korejos turtą.

Maskvos paskatinti, pradėjo grąsinti ir Kinijos komunistai, tačiau manoma, kad jie karan nesikiš.

Bet JTO karo vadas gen. MacArthuras turi tūlų sunkumų, nes JTO dar nepadarė paskutinių jo veikimui reikalingų sprendimų.

Tuo tarpu, kol viskas galutinai paaiškės, Korejos respublika tvarkosi viduje. Konstatuojami komunistų padaryti žiaurumai. Vien Tajone rasta komunistų nužudytų 1100 civilių ir 30 JAV karių. Rasti kalėjimai perpildyti suimtais civiliais žmonėmis, kurie buvo baisiai kankinami. Baisios komunistų teroro aukos skaičiuojamos tūkstančiais.

Paskutiniu metu buvo konstatuota, kad Korejos vandenyse pasirodė daug sovietinių minų, kurios sužalojo du amerikiečių karo laivus. Taipgi dabar pas komunistus atsirado ir kiek lėktuvų. JTO laiko jau visai įrodytu faktu, kad Sov. Rusija agresoriams padeda.

Karas Korejoje tėsiasi. Kaip atrodo, jis turi tendencijos plėstis, nors kol kas oficialiai Sovietai dar nepaleidžia savo karo mašinos į darbą. Tačiau šie reikalai turi paaiškėti ilgai netrukus.

— Bulgarijoje dėl krašto kolchozinimo pernai buvo badas ir šiemet taip pat ūkininkai jau pradeda badauti.

POLITINIS VEIDRODIS

Pagal naujausį NEWSWEEK periskopą.

RAŠO BR. AUŠROTAS

* * *

Prancūzai prašys JAV pagalbos

Prancūzijos užs. reikalų ministeris Robert Schuman parei kalautų JT pilnaties susirinkimą imtis tų pat žygių, kurių ėmėsi Korejoje, jeigu Kinijos komunistai įvykdytų grąsinamąjį Indo-Kinijos puolimą. Pirmoje eilėje, be jokių atidėliojimų, jis prašytų JAV permesti savo dalinius į Viet-Namą. Tuo tarpu, Amerika atnaujinusį diplomatinį spaudimą į Prancūzijos vyriausybę, kad ši suteiktų vietnamiečių vadovui Bao

Dai daugiau savarankiškumo, kas įgalintų atmesti raudonųjų kaltinimus, kad jis yra tik Vakarų iškamša.

Dabar jie kitaip vertins

Sovietų autoritetai, prieš sro vės pasikeitimą Korejoje, taip vertinę JAV jėgas: 1. Amerikos pėstininkas (GI) greit sugeba viską išmokti ir prisitaikyti, yra neribotai savimi pasitikįs, tačiau silpnai apmokytas ginklus vartoti; 2. jis neturi savęs vertų, kokybiškai apmokytų karininkų; 3. smūgiai iš oro nepasiekia maximum efekto, nes pilotai yra tik paviršutiniški, iešką per dažnai pripuolamų taikinių" ; 4. artilerijos sutelkimas nėra pakankamas.

Ne taip jie jau blogi

Iš įvairių Azijos ir Europos sostinių amerikiečių diplomatai praneša apie pasikeičiančią laikyseną viešosios nuomonės, kuri reiškiasi atsinaujinančia pagarba ir širdingumu amerikiečiams. Diplomatai sako, kad aksiomojo, jog visi myli nugalėtojus, esą daugiau negu grūdelis tiesos.

Leiskite patiems formoziečiams apsispręsti.

Vašingtonas pasitiki, kad JT pilnatis sudarys komisiją Formozos klausimui studijuoti. Jeigu taip įvyks, tada JAV ypač pabrėš pačių apsisprendimo svarbą. Tikima, kad Nehru ir kiti, kurie yra už Formozos perdavimą Kinijos raudoniesiems, susidurs su sunkumais, jeigu Formozos gyvento jai nubalsuos, kad jie nenori priklausyti raudoniesiems, bet likti dabartinėje padėtyje.

Lažybos už „Taikos Premiją".

Trigve Lie ne per daug džiaugsmingam pareiškime, ryšium su Nobelio „Taikos Premijos" pasiūlymu p. Ralph Bunch, gali atsispindėti jo nepasitenkinimas, kad tai ne jam pasiūlyta. Artimieji jaučia, kad tai jis turėjęs galvoje, šį pavasarį, pradėdamas savo taikos pasiūlymus, ir kad jis galvojęs, jog JT bendradarbiavimas Korejos klausime, šią progą dar daugiau išplėtęs. Tarp kita ko, didėja nuomonės, kad Lie JT gen. sekretoriaus pareigos būsiančios jam prailgintos dar dvejiems metams.

Jie negali dviem dievam tarnauti

Vašingtonas yra visiškai supykęs Jugoslavijos laikysena, kad nežiūrint paskolų ir kito padrąsinimo Jugoslavija tinkamai neparėmusi Amerikos Korejos klausime. Belgrado atsiprašinėjimai yra: Tito dar ir dabar vadovaujasi Lenino doktrina, neleidžiančia jam kito pasirinkimo. Tačiau JAV už. reikalų ministerija nustojanti kantrybės ir apie tai praneš Belgradui.

Su kuo Juozas kalbasi.

Ši sprogstančios bombos žinia dar nebuvo paskelbta, kad vienas iš artimųjų Stalino padėjėjų iš jo patikėtinių štabo yra pasitraukęs į Vakarus. Kaip tai būsią išnaudota negalima pasakyti, bet čia vienas dalykas iš jo išplepėtos informacijos: Stalinas turįs tik du privačius telefonus savo būstinėje. Vienas laidas į Kremliaus įstaigą, o kitas į Šeštosios Armijų grupės Vyr. Štabą— Tol. Rytų Armijų Grupę Sibire, kuri, tikima, esanti Korejos vadovietė.

„Lietuvai aušta šviesesnis rytojus"

PAREIŠKĖ LIETUVOS GENERALINIS KONSULAS NEW YORKE P. JONAS BUDRYS

Specialus intervju „N. Lietu vos" skaitytojams

Atsirėmusi į New Iorko rudenėjantį Centrinį Parką, išsitiesusį, lyg liniuotė, ligi Hudsono upės, šalia 81-mosios gatvės, prie pat geriausio pasaulyje „Gamtos Muziejaus" yra 82-ji gatvė, kurios 41-jo namo 5-tajame aukšte yra Lietuvos Konsulatas New Yorke. Mažiau pažįstančiam New Yorką, ne taip jau lengva tiesiai į konsulatą pataikyti, dar ir todėl, kad šios Lietuvos Respublikos vietovės nepuošia nei gražiškaba, nei plevesuojanti trispalvė. Tačiau taip geriau, nes raudonajam slibinui nebado akių, mano p. konsulas, o kam reikia, tas mūsų įstaigą visada randa.

„NL" skaitytojams neabejotinai bus įdomu patirti, ką veikia, ką gali padėti ir kokiomis viltimis gyvena šio Lietuvos švyturio sargas, p. J .Budrys. Čia pateikiu pasikalbėjimo minčių santrauką.

Vienas iš pagrindinių konsulato uždavinių yra N. Lietuvos atstovavimas J. Valstybėse, kada kitiems atrodo, jog Lietuva yra tik buvusi valstybė. Tačiau **Amerikoje Lietuvos konsulatas naudojasi visomis privilegijomis ir lengvatomis, kurios teikiamos visiems užsienio atstovams.**

Šiuo metu turima daug darbo ir rūpesčio besistengiant apsaugoti mirštančių lietuvių ir nepaliekančių įpėdinių Amerikoje ar kur nors laisvame pasaulyje, išskiriant okupuotą Lietuvą, bet kokį turtą. Normaliai konsulatui teismai praneša apie tokias palikimų bylas. Anksčiau tai buvo lengva ir paprasta. Paveldėtojas, gyvenęs Lietuvoje, atsiųsdavo teismo įgaliojimą ir konsulatas palikimą galėdavo pervesti į Lietuvą. Tačiau dabar, kada Lietuva rusų okupuota, o JAV vyriausybė šio fakto nepripažįsta, mūsų pagrindinis **uždavinys tokius palikimus laikyti savo globoje, ligi padėtis pasikeis gerojon pusėn.** Šiuo metu konsulatas globoja gana žymias pinigų sumas. Tačiau globojamų sumų negalima paimti ir jos neneša jokių procentų. Taip pav., New Yorko mieste pinigai įnešami į miesto įždą 20 metų apsaugai, o vėliau jie pereina valstybės žinion. Tačiau, ir po šio termino bylą galima atnaujinti ir palikimą atgauti.

Taip pat dar ir dabar pasitaiko, kad kai kurios Amerikos prekybinės įstaigos klausia apie prekybos galimybes su Lietuva. Tokiomis progomis konsulatas klausinėjantiems iš aiškina dabartinę Lietuvos padėtį, pabrėždamas, kad tik **su laisva ir nepriklausoma Lietuva normalūs prekybiniai santykiai galėsią būti atgaivinti.**

Be šių ir kitų tarptautinės reikšmės reikalų konsulatas, kiek tik galėdamas, stengiasi padėti visiems tautiečiams, išsklaidytiems plačiame pasaulyje.

Taip pav. konsulatas išduodavo, išduoda ir prailgina užsienio pasus, tvirtina ir atlieka įvairių dokumentų vertimus. Už šiuos patarnavimus yra imamas kuklus, dar prieš 10-tį metų N. Lietuvos vyriausybės nustatytas mokestis. Todėl negalinčių atsilyginti konsulatas nespaudžia, laukdamas, ligi naujakuriai šiek tiek įsikurs. Ir, reikia pasidžiaugti, kad beveik niekas nelieka skolingas, suprasdamas nelengvą konsulato finansinę būklę, aiškina p. Budrys.

Baigdamas šį malonų pasikalbėjimą, ponas konsulas pasidžiaugė, kad negalėdamas pasakyti smulkmenų, tikįs, kad **Lietuvos reikalas greit pajudėsiąs iš mirties taško ir Lietuvai artėja šviesesnis rytojus.**

B. Aušrotas.

Berlynan kasdien perbėga 300 žmonių

Rašo „NL" bendradarbis Berlyne.

Per š. m. pirmuosius aštuonius mėnesius į V. Berlyną atbėgo 57.420 politinių pabėgėlių. Politinio pabėgėlio teisėms įgyti tenka pereiti griežtus sijojimus, kur įrodoma tiesioginis asmens laisvei grėsiąs pavojus. Prileidžiama, kad šiuo metu vak. sektoriuose yra 60.000 — 70.000 asmenų, negavusių politinio pabėgėlio teisių, kurie neregistruotai gyvena pas gimines ar pažįstamus, bet į rusų zoną negrįžta, nes tai reikštų daugumai mirtį. Pabėgėliai yra iš įvairių gyventojų sluogsnių, bet vyrauja darbininkija ir smulkūs tarnautojai. Tarp pabėgėlių susektas nemažas skaičius atsiųstų komunistų agentų, net ir iš R. Europos pasitaiko.

Bus „Liaudies seimo" rinkimai.

Artinantis spalių 15 dienos į „Liaudies rūmus" rinkimams, komunistinis teroras pasiekė kraštutinių ribų. Traukiniai, namai, griuvėsiai apkarstyti Kremliaus garbei škurliuose surašytom „maldom", ikonomis komunistų „kunigaikščių" portretai — išdidžiai šildosi po elektros lempučių vainikais ir šniairom gaudo sukąstom lūpom praslenkančius gyventojus. Pradžios mokyklų mokiniams įsakoma, kad prižiūrėtų, ar tėvai balsavo. Visos viešojo pobūdžio žmonių rinkimosi vietos, kaip teatrai, kinai, restoranai ir valgyklos, tuščios, kadangi Stalino tikybos apaštalai visur pasišauna pervesti per „raudonąją jūrą" į „pažadėtąją žemę", tai gyventojai kiek galint lankyti vengia. Čia planuojama įsteigti ir... „liaudies bažnyčią" (Volkskirche).

Iki rinkimų liko kelios dienos, bet jų rezultatus jau galima šiandien patiekti, būtent: komunistų (SED) partija laimės 70 proc. visų balsų ir išrinks visus šios partijos kandidatus; krikščionys ir liberalai — 30 proc. atiduotų balsų, bet kandidatai, jei šnipai suspės patiekti žinias, vargu visi praeis, Rinkimuose dalyvaus 92 — 96 proc. turinčių teisę balsuoti, iš kurių 60 proc. balsuos prieš pietus.

Alg. V.

DŪMAI APTEMDĖ VIDURINĘ KANADĄ

2.500 mylių nuo Montrealio buvo milžiniškas miško gaisras, kurį gesino net iš lėktuvų. Gaisras buvo taip išsiplėtęs, kad dūmai aptemdė didelius Kanados ir JAV plotus. Buvo visai tamsu dienos metu Edmontone, Winnipege, Sault Ste Marie ir net Toronte. Reikėjo vidudienį degti elektrą. Montrealio tie tirštieji dūmų debesys nepasiekė.

NAUJA PRAMONĖS SISTEMA AMERIKOJE

Amerikoje įvesta nauja pramonės sistema: Prezidentui įsakius, pramonės įmonės turi visų pirma išpildyti valstybės už sakymus, kurie reikalingi saugumo reikalam.

mas bus sunaikintas, nors dėl to teks pakelti dar sunkumų.

Suvažiavime kalbą trečiadienį pasakė Bevinas, kuris tik ką sugrįžęs iš JTO posėdžių padarė tarptautinę apžvalgą.

SVARBUS ANGLIJOS VALDANČIOS PARTIJOS SUVAŽIAVIMAS

Anglijoje prasidėjo Darbo partijos atstovų suvažiavimas, kuriame kalbą pasakė Premjeras Attlee. Jis pasmerkė komunistinį imperializmą, kuris neduoda žmonėms ramiai ir taikiai gyventi. Už tai komunizmas bus sunaikintas, nors dėl to teks pakelti dar sunkumų.

AUSTRIJOS KOMUNISTAI TEBEKELIA RIAUŠES

Bet valdžia atsakė jiems, kad jų reikalavimai nebus patenkinti, o suvaldyti juos ji turinti pakankamai jėgų.

— 80 Albanijos ūkininkų su gyvuliais perbėgo į Jugoslaviją. Jie skundžiasi, kad Albanijoje nepakeliamas gyvenimas.

Nepriklausoma Lietuva

INDEPENDENT LITHUANIA

Kanados Lietuvių Laikraštis

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.

3A Fourth Ave., Ville Lasalle, Montreal, Que., Canada

Telefonas: TR. 9735

Prenumerata Metams:		Yearly Subscription Rates:	
Kanadoje	$4.00	Canada	$4.00
Užsieny	$4.50	Other Countries	$4.50
Australijoje	$5.00	Australia	$5.00

Skelbimai pagal susitarimą. Paieškojimų kaina $ 1.00.

Adresų pakeitimai 25 c. (smulkiais pašto ženklais).

Mums visiems svarbiu reikalu

Prieš dešimt metų lietuvių tautą ištiko baisioji nelaimė — imperialistinės Sovietų Rusijos smurtas sutrypė Lietuvos nepriklausomybę. Viso pasaulio sąmoningieji lietuviai stojo į kovą už lietuvių teises būti nepriklausomais.

Kanados Lietuvių Taryba, sėkmingesniam laisvės kovos idėjos vykdymui, išleido laikraštį „Nepriklausoma Lietuva". Laikraščio kelias buvo sunkus, bet pasiaukojusių tautiečių dėka, jis vis augo ir tobulėjo. Įsiliejus į seniau Kanadon atvykusių lietuvių šeimą naujiems ateiviams, visų bendromis pastangomis ir pasišventimu laikraštis jau tiek sustiprėjo, kad buvo pradėtas spausdinti savo spaustuvėje ir jau treji metai, kai reguliariai lanko skaitytojus Kanadoje ir visame plačiame pasauly. Pagrindinis veiksnys čia buvo sava spaustuvė, suorganizuota „Nepriklausomos Lietuvos" spaudos bendrovės pagrindu, kurį sudarė visų tautiečių gera valia sudėtas akcinis — šėrų kapitalas. Šios bendrovės pirmasis uždavinys buvo sudaryti galimybę spausdinti laikraštį „Nepriklausomą Lietuvą". Be abejo, tai buvo tik pats pirmasis jos uždavinys, turint prieš akis spaudos darbų išplėtimą ta kryptimi, kad spaustuvė galėtų dirbti ir kitus darbus ir galėtų duoti pelno.

Bet „Nepriklausomos Lietuvos" spaudos bendrovė, stigdama kapitalo tinkamesniam veiklos išplėtimui, ligšiol tebesinaudoja geraširdžio lietuvio rūsiu. Kadangi tai yra priešinga vietos įstatymams, nes gyvenamųjų namų rajone nėra teisės laikyti spaustuvę, tai dabartinėmis sąlygomis nebuvo jokių galimybių spaustuvės veikimą išplėsti. Paskutiniu gi metu miesto valdyba atsisako ilgiau toleruoti mūsų spautuvės laikymą gyvenamuose namuose. Todėl būtinai turime susirasti spaustuvei vietą kur kitur.

Tačiau, turint omenyje sunkumus rasti tinkamas patalpas ir aukštas nuomos kainas, kurios didele našta slėgtų „Nepriklausomą Lietuvą" ir ir be reikalingai naudotų kapitalą, kuris, turint savas, kad ir kuk liausias, pigiausias patalpas, tikriausiai galėtų procentuoti, ir, kas svarbiausia, norint išvystyti spaustuvės pajėgumą, neišvengiamai reikia turėti savo nuosavas patalpas. Šių aplinkybių vedini, nusistatėme nedelsiant ieškoti būdų pasistatyti spaustuvei patalpas.

Šiam planui įgyvendinti reikia lėšų, kurių prašome iš mūsų lietuviškosios visuomenės. Kreipiamės į visus tautiečius bendrai ir į pavienius asmenis, prašydami įsigyti Spaudos bendrovės „Nepriklausoma Lietuva" akcijų — šėrų.

Į pavienius tautiečius, kurie turi iniciatyvos ir geros valios, kreipiamės ir maloniai prašome jų imtis iniciatyvos ir veiksmo. Jų jau iniciatyvos reikalas ar asmeniškai platinti akcijas, kurių kiekvienos vertė yra tiktai 10 dolerių, ar, gal, sudaryti vietose komitetėlius, kurie, sakysime, vietos sąlygoms prisitaikę galėtų vietos organizacijos — KLT ar ALOK — vardu suruošti kokį pobūvį, vakarienę ir tt. ir tos organizacijos vardu turėti „Nepriklausomos Lietuvos" spaudos bendrovės akcijų — šėrų. Tokiu būdu pati mūsų Bendruomenė bei jos apylinkės galėtų turėti ir bendruomeninėje spaudos bendrovėje stiprų savo balsą. Iniciatyvos žmonės čia gali daug padaryti ir daug būdų rasti. Gal, sakysime, kas vienu kartu negali išpirkti šėro, bet nori prisidėti prie bendro patriotinio darbo, vietos iniciatorius gali priimti šėro pinigus dviem kartais ir tt.

Į visus gi tautiečius kreipiamės kaip į bendrojo darbo ir bendrųjų tikslų siekėjus, tikrus lietuvius patriotus, jau daug aukų sudėjusius ant bendrųjų idealų aukuro.

Mūsų visų principas aiškus: visų tautiečių bendri didieji reikalai, visų gerovė, visų lygus vertinimas ir gerbimas jų įsitikinimų, ir, kas svarbiausia, visų bendras didysis tikslas — laisva, nepriklausoma Lietuva ir lietuvių tautos kultūros pažanga. Savaime aišku, kad visi, kas šiems principams nepritaria, visi jie savaime atpuls. O geravaliais tautiečiais patriotais mes pasitikime. Jais ir viliamės.

Pabrėžiame, kad reikalas skubus, nes reikia tuojau kelti is iš turimųjų patalpų.

Jeigu galima būtų sudaryti 2.000 — 3.000 dolerių, — jau mes galėtume tuojau imtis darbo ir tuojau keltis. Todėl mielus Tautiečius, ypač mūsų skaitytojus, maloniai prašome paskubėti su skubia parama. Tuo pačiu jau bus ne tiktai kuriama pastovi spaustuvė, bet ir sudaromos sąlygos rūpintis laikraščio „Nepriklausomos Lietuvos" tobulininmu — didinimu, dažninimu ir tt, ko lig šiolinėse sąlygose nebuvo jokių galimybių daryti.

Visus maloniai prašome į Kanados Lietuvių bendruomeninę talką.

Kanados Lietuvių Centro Taryba.

Spaudos Bendrovės „Nepriklausoma Lietuva" Valdyba.

Korejos komunistų klaidos

„Daily Mail" specialus korespondentas Tolimuose Rytuose, analizuodamas ligšiolinę kovų eigą Korejoje, nurodo, jog komunistai jau seniai galėjo nugalėti, jei jie nebūtų padarę trijų klaidų: 1) taktinės, 2) strateginės ir 3) psichologinės. Dabar šias klaidas atitaisyti jau esą per vėlu. Visų sunkiausioji komunistų padarytoji buvo psichologinė klaida, kurią jie įvykdė žiauriai nužudydami pirmuosius amerikiečių karo belaisvius. Toks elgesys amerikiečių daliniuose sukėlė nepaprastą pasipiktinimą ir pasibjaurėjimą.

Komunistų strateginė klaida Korejos kare buvo ta, kad jie laiku nesuprato pasinaudoti galimumu užkirsti kelius į amerikiečių tiekimų uostą Pusan. Tada nebūtų buvę sunku, kadangi amer-čiams stigo jėgų.

Taktinė klaida ta, kad šiaurės korejiečiai naudojo nedidelius tankų kiekius ir tik kaip paramą pėstininkams. Daug didesnių laimėjimų jie būtų pasiekę sutelktiniu tankų puolimu, pralauždami amerikiečių gynybos liniją ir toliau žygiuodami pirmyn, į pralaužimo plyšius siųsdami pėstininkus. Gen. MacArthuro štabo vienas karininkas pareiškė: „Ačiū Dievui, kad šiaurės korejiečiai kovojo kaip rusai, o ne kaip vokiečiai".

Istorinių įvykių prisiminimai.

Rusija šeimininkauja pavergtoje Lietuvoje

Raso J. Kardelis.

Po operacijų pamažu pradėjau atsigauti. Okupantų pavarytas iš „Lietuvos Žinių", kurios po mėnesio buvo visai likviduotos, redakcijos, kurioje dirbau 17 metų, likau be darbo. O čia mane, girdėjau iš pašalių vis ragino: „nužno vkliučitsia v rabotu" — reikia įsijungti į darbą... Pagaliau jau neturėjau iš ko gyventi. Kompensacijos, kuri man pagal įstatymus, kaip spaudos darbininkui, priklausė, sovietinė valdžia neišmokėjo. Apie 17.000 Litų komunistai pasigrobė sau. O gyventi kaip nors reikėjo.

Kadangi pagal universitetinį mokslinimąsi, turėjau būti gimnazijos mokytoju, tai kreipiausi į tuometinį Švietimo viceministerį — vicekomisarą aukštesnio mokslo reikalams Juozą Žiugždą. Jis mano prašymą priėmė ir paskyrė pagal specialybę — mokyti biologijos (gamtos mokslų) į Dešimtąją Kauno gimnaziją — buvusią konfesiškiausią Kauno Širdies Jėzaus kongregacijos gimnaziją.

Gimnazijoje, kuri buvo vienuolyne, radau labai mišrią mokytojų sudėtį. Reikalų vedėja buvo dar vienuolė. Direktorius — ponas Lapienė, jau vadinamas draugu. Dalis mokytojų mano atėjimą sutiko šaltai; kiti jautėsi bendros nelaimės tikrai jau draugais. Jeigu vieni linkę buvo daugiau tylėti, tai su kitais galima buvo pasikalbėti atvirai ir nuoširdžiai.

Gana greit atmosfera išsilygino, ir visas mokytojų būrys, su mažomis tiktai išimtimis, buvo gana vieningas. Visi buvo susirūpinę nauja tvarka, naujais įsakymais, kurie sekė vieni po kitų.

Įdomu, kad direktorius man paruošė siurpryzą. Neatsimenu dabar pavardės, bet gimnazijoje sovietinės konstitucijos mokyti buvo paskirtas lenkų tautybės teisininnkas. Ne žinau, ar savo noru, ar paspaustas, jis iš gimnazijos pasitraukė. Ir direktorius konstitucijos dėstymą... užkrovė man. Priešinausi: — Aš gi gamtinin kas, o konstitucijai dėstyti reikia teisininko. —

Maniau, kad pasiseks atsikalbėti, kaip ir nuo Universiteto, kur buvau įkalbinėjamas imtis dėstyti studentams dervinizmą. Ir dar... filosofinę jo dalį... Ir ten aš įrodinėjau:

— Nestatykite manęs į juokingą padėtį. Aš biologas ir Hegelio, Markso nesu studijavęs...

Atsikalbėjęs Universitete, maniau atsikalbėsęs ir čia. Bet ne taip būta: turi mokyti konstitucijos ir tiek, nors ir pats jos nemoki...

Laimei, neilgam. Na, bet kol dirbau gimnazijoje, teko išgyventi ir kitų įdomybių. Vieną dieną buvo gautas

komunistų partijos indeksuotųjų knygų sąrašas.

Į komisiją, kuri turėjo patikrinti gimnazijos knygyną, paskyrė ir mane, nors bibliotekos vedėjas buvo kitas mokytojas. Ir ką gi, teko tikrinti visas knygyno katalogas ir derinti jį prie Švietimo komisariato indekso. Pasirodė, kad indekse buvo ne tiktai A. Smetona, religinių leidyklų išleisti religinio turinio leidiniai, bet ir Justas Paleckis, Liudas Gira, Krėvė Mickevičius, įvairūs Ossendovskio, ir kiti vertimai ir tt. Tokiu būdu iš knygyno buvo išimta gana didelė krūva knygų. Visos išimtos knygos buvo pasiųstos Šv. komisariatui, kuris jas, gal, degino, kaip ir naciai savo metu Vokietijoje, o gal, atidavė popieriaus fabrikui perdirbti į popierių. Tai yra galimas dalykas, nes po to, kaip žinoma, buvo dar keli knygynų valymai.

Sovietinis komunizmas ne pakenčia laisvos minties.

Todėl, sovietuose, kaip ir nacių valstybėje, piliečiai neturi teisės skaityti knygų ir laikraščių tokių, kokių nori, bet tiktai tokius, kuriuos leidžia valdžia. O kadangi Stalino Sovietuose valdžia priklauso nuo vienos komunistų partijos, kaip ir buvusioje Hitlerio Vokietijoje nuo vienos nacių partijos, tai ir išeina, kad visi piliečiai turi skaityti tiktai vienos partijos išleidžiamus arba leidžiamus raštus — ir knygas ir laikraščius.

Žiūrėkime,kas gi tuo metu Lietuvoje darėsi plačiau.

1940 mtų rugsėjo 10 dieną išleistas paskutinis „Vyriausybės Žinių" numeris, bet jau dviem kalbom — lietuvių ir rusų. Rusų kalba, kurios Lietuvai ir Lietuvos žmonėms nereikėjo, jau pradėjo būti brukama prievarta.

Rugsėjo 13 d. rusai perėmė Lietuvos karo mokyklą, o kariūnus perkėlė į Vilnių. Tuo būdu, į Vilnių, kaip Lietuvos sostinę, lyg jau buvo tęsiamas valstybinių įstaigų kėlimas. Kai kurie komisariatai, kaip nepriklausomos Lietuvos ministerijų tęsinys, jau prieš tai buvo Vilniuje. Pav. Švietimo komisariatas, kaip Švietimo ministerijos, kuri jau nepriklausomybės laikais buvo perkleta į Vilnių, tęsinys tebebuvo Vilniuje. Kariūnų perkėlimas būtų buvęs lyg ir tęsimas sostinės kėlimo į Vilnių. Dėja, ir čia klausimas nėjo sklandžiai.

Daug jau kartų buvo daroma pastangų Lietuvos sostinę padaryti tikra sostine. Deja, tas klausimas buvo įstrigęs.

Maskva nenorėjo, kad Lietuvos sostinė būtų perkelta į Vilnių.

Kodėl nenorėjo? Priežastis, deja, buvo ne viena. Jeigu Maskva Vilnių būtų aiškiai numačiusi sau, tai būtų visai suprantama: kiekvienas imperialistas stengiasi kuo daugiau pasigrobti. Ir Maskvai, žinoma, labai rūpi Vilnių ir dabar visų pirma surusinti ir prie Rusijos priartinti.

Tačiau, toje Sovietų kombinacijoje figuravo ir lenkiškas momentas. Nors Sovietai dėl Vilniaus tartum rodė didžiausį palankumą, bet, pasirodė, kad tai buvo tiktai manevras. Sovietų valdžia svėrė reikalą pagal realią vertę. Ji nenorėjo ir Lenkijai nusidėti. Jeigu Lietuvos sostinės kėlimas į Vilnių užtruko, ir, kaip žinoma, nebuvo įvykdytas net ligi Vokietijos karo su Rusija, t. y. — ligi 1941 metų birželio 22 dienos, tai ne be Lenkijos įtakos.

Paleckis jau kelis kartus buvo pakėlęs sparnus keltis į Vilnių, bet Maskva įsakė sėdėti Kaune.

Maskva neleido sovietinei Lietuvos valdžiai keltis į Vilnių.

Geriau šį reikalą žinantieji geriau, tiksliau galės nušviesti, o aš konstatuoju tiktai faktą. Manding, jis yra įdomus dėl savo elementų kompozicijos.

Įdomu, kas gi tuo metu darėsi už Lietuvos ribų, kur vis dar tebesiplėtė karas.

1940 m. rugsėjo 25 d. Ribbentropas siunčia instrukcijas Schulenburgui, kad pasakytų Molotovui, jog karo propaganda Amerikoje privertė sudaryti trijų valstybių —

Vokietijos, Italijos ir Japonijos karinę sąjungą,

kuri tačiau jokiu būdu nesanti nukreipta prieš Sov. Rusiją, ir kad greit būsiąs pasiųstas laiškas Stalinui ir Molotovas pakviestas apsilankyti Berlyne.

Rugsėjo 27 d. Molotovas, iš girdęs apie Trijų valstybių paktą, prašo duoti to pakto tekstą ir klausia, ar jame nėra kokių slaptų klauzulių; taip pat nori žinoti, kokiu susitarimu vokiečių kariuomenė siunčiama per Suomiją.

Dėkoja už pažadėtą laišką Stalinui ir kvietimą į Berlyną.

Spalių 2 d. Ribbentropas instruktuoja Schulenburgą, kad duotų tekstą sutarties su Suomija ir praneštų, jog Trijų valstybių paktas jau paskelbtas. Kadangi paktas nesąs nukreiptas prieš Sov. Rusiją, tai ir nebuvę reikalo tartis su ja.

Spalių 4 d. Molotovas reikalauja platesnių informacijų apie vokiečių kariuomenės žygiavimą per Suomiją.

(Bus daugiau).

JUOKDARIAI...

Yla lenda iš maišo...

Komunistai tebesigiria kolūkiniu gyvenimu. Bet besigirdami patiekia konkrečių davinių, kiek gi ten žmonės dirba ir kiek uždirba.

Štai 990-me „Liaudies Balso" n-ry, 11 puslapyje skaitome: „Po šešis kilogramus (arba 12 svarų) duonos už darbadienį gauna jie". O kiek 12 svarų duonos kainuoja, visi žinome — ne daugiau kaip 1 dol. 20 centų. Jeigu jie ištikrųjų gautų jau gatavą, kvietinę, balą duoną. Bet žinome, kad duona jie negauna, o gauna iš tikrųjų rugių grūdais, kas dar pigiau išeina. Tai tokie ten pui kūs uždarbiai.

Toliau tas pat „LB" rašo: „O juk daugelis valstiečių išdirba po 300, ir net 400 darbadienių!" Ką tai reiškia? Labai aišku: kadangi kolūkiečio uždarbis yra ubagiškas, bado uždarbis, tai kolūkiečiai priversti dirbti daugiau dienų, negu jų yra visuose metuose. Vadinasi, kolūkiečiai dirba kasdien net po dvi pamainas ir neturi poilsio dienų.

Štai, jums draugai, ir kolūkinis rojus!

Taigi, kaip komunistai suka į vatą ylą, ji lenda iš maišo ir tiek...

O kur eina kolūkinis derlius?

Ten pat „LB" rašo ir apie derlių: „... virtinės vežimų, papuoštų vėliavomis bei plakatais. Tai — kolūkinės gurguolės, jos veža naujo derliaus grūdus... į valstybinius aruodus". Taigi, ne į savo aruodus, bet į valstybinius. Kolchozininkas dirbo, o valdžia duoną valgo. Geras rojus, kad kolūkietis šaudo, o velnias kulkas gaudo...

Liūdnas 35 metų Bimbos balansas

35-rių „literatūros" draugijos sukaktuvių proga lietuvių komunistų vadas Amerikoje, graudžiai medituoja: „Niekados mes nepajėgėme kiek platesnes jaunimo mases įtraukti... Niekuomet neturėjome iš dirbę jaunimui organizuoti programos... Kasmet turime didžiausį galvosūkį gauti gerą rankraštį... Kiekvieno Šviesos numerio išleidimas sudaro sunkiausią problemą..."

Ir taip be galo. Tikrai liūdnos A. Bimbos meditacijos. Jis, tur būt, jaučia, kad Stalinas pers jam kailį. Važinėjosi, lėbavo, statėsi namelius, pirkosi forničius, o partijos darbas, kurį „tėvas ir mokytojas" liepė dirbti, vėjais eina...

Bet A. Bimba teisybės ir daugiau pasako.

Jis toje pačioje meditacijų ei lėje sako: „...tokio atviro, ciniško ir įsiutusio kurstymo tautų prieš tautas, žmonių prieš žmones, kraštų prieš kraštus, kokiu šiandien pasižymi" sovietinis pasaulis, niekas neatsimena. Tikrai. Nes tai yra dvi dešimtojo amžiaus „taikiojo komunizmo" išradimas...

Ir dar vieną tiesą jis pasako:

„Lietuva gali apsieiti ir puikiai apsieis be ponų ir išnaudotojų..."

Teisybė, A. Bimba. Juk visus tuos reikalus, kuriuos Lietuvoje dabar tvarko iš Maskvos suvažiavę ponai, gali tvarkyti ir Lietuvos darbo žmonės. Ko dėl dabar tie ten siurbia Lietuvos darbo žmonių kraują? Kaip ir caro laikais tie siurbėlės nepasotinami. Lietuviai patys moka valdytis ir be Maskvos ponų.

Ot nauja problema, tai rimtas reikalas...

A. Bimba skundžiasi, kad jau per dvidešimt tūkstančių tremtinių pribuvo į JAV. Ir, girdi, „Jie staugia prie mūsų salių, jie pikietuoja mūsų parengimus... Jie nori mūsų judėjimą sunaikinti..."

Tikrai rimtas reikalas. Ypač, kada jiems ir sekasi.

Taigi, kai iš vienos pusės baisus „vado" apsileidimas ir visur bergždžios pastangos, o iš kitos pusės toks aktingumas ir geri vaisiai, — tikrai A. Bimba turi pagrindo graudenti ir nusiminti. Bet gi, kas atgaivins jau nuvytusį medį?...

Kodėl gi Andrulis nesitraukia?

J. Y. „LB" rašo, kad iš Amerikos pradėję bėgti žmonės, nes čia esą bloga gyventi.

Na, ir tegul bėga, kur jie nori, kur jiems geriau. Laisvam — laisvė.

Tiktai įdomu, kodėl Andrulis visom keturiom įsikibęs laikosi? Ir kodėl Stalinas nieko neišleidžia ir neįsileidžia progeležinę uždangą?

Gera gi bėgti iš JAV ar Kanados, jeigu iš čia laisvai gali išvykti. Bet kodėl gi iš SSRS negalima išvykti? Ir kodėl į SSRS negalima nuvykti?

Beje, kur gi jankiai?

„Liaudies Balsas" vis šaipėsi iš „jankių", kad jie tuojau bus suvaryti iš Korejos į jūrą... Gal dabar „LB" nurodys vietą, kurion gi „jankiai" suvaryti, nes aplink Pusaną fronto jau nėra?...

Mandrapypkis.

VERONIKĄ ANTANAVIČIENĘ

ir

JUOZĄ BUTKEVIČIŲ,

sukūrusius lietuvišką šeimos židinį, sveikina ir linki gražios ir laimingos ateities:

Alfa Balčiūnas, Alfa Paškevičius, Domas Kazlauskas ir Kostas Strikaitis.

Tito dienos suskaitytos

Paskutinio meto kominformo spaudoje pasirodė žinių, pranašaujančių, jog Titui artėjančios paskutinės dienos, nes Maskvai draugingas pogrindis Jugoslavijoje didėjąs. Bukarešto komunistinė spauda pažymi jog pogrindis prieš Tito išaugęs spontaniškai ir jis ruošiasi jugoslavų tautą išlaisvinti iš Tito fašistų klikos. Tito režimui priešingos grupės susilaukiančios vis naujų jėgų. Net ir Jugoslavijos karių pereina pogrindin. Apie tai liūdijanti ir viena byla, kurioje buvo kaltinami 5 asmenys už šnipinėjimą Maskvos naudai.

Jugoslavijos komunistinio jaunimo organas „Omladina" paskutiniam numery aštriai pasisako prieš Stalino kultą. Tasai Stalino, kaipo visa žinančio, kultas nieko bendra neturįs su marksizmu. Tai tėra rusiškos hegemonijos politika. Tos hegemonijos pateisinimui sovietų vadai išgalvojo teoriją apie Stalino absoliutų neklaidingumą visais klausimais.

Ir toliau betrunkant nervų karui tarp Maskvos ir Jugoslavijos, maršalas Tito savo politikoj daro naujus žingsnius linkui „grįžimo prie Markso komunizmo". Kaip tik šiuo metu Jugoslavijoje vyksta įgyvendinimas naujo įstatymo, kuriuo pramonė pavedama dirbančiai klasei. Tuo būdu atmetamas Maskvos praktikuojamas valstybinis kapitalizmas.

Pirmoje eilėje Jugoslavijoje, vadovaujantis naujuoju įstatymu, pačių darbinikų žinion atiduodamos didesnės spaustuvės, viešbučiai ir kt. Tų verslamonių pajamos, apmokėjus valstybinius mokesčius, lieka darbininkams. Darbininkai nauja tvarka susidomėję, bet į šias staigias naujoves žiūri su tam tikru nepasitikėjimu, nes jiems neaišku, kodėl valstybė metasi į jai nepelningus biznius.

KUO SOVIETAI STIPRŪS IR KUO SILPNI

Amerikiečių žurnalas LOOK atspausdino straipsnį, parašytą redektoriaus R. Vilsono, kuriame, remiantis tiesioginiais stebėjimais, Sovietų Sąjungoje, kalbama apie rusų silpnumus ir stiprumus. Straipsnyje rašoma apie sovietų karinius išteklius, vidaus politinę būklę ir t. t.

„Mums **reikia mokintis gyventi pasaulyje,** — rašoma kalbamame straipsnyje, — kuris yra pilnas baisybių". Šiuos žodžius artimųjų būrelyje pasakė Jungtinių Amerikos Valstybių užsienių reikalų ministeris Achesonas, Amerikos baisybių laikotarpis prasideda tik dabar.. Vienos dienos skridime nuo JAV esanti 200 milionų gyventojų valstybė visomis jėgomis ruošiasi karui. Ji naudojasi patirtimi ir priemonėmis, kurias dykai įsigijo iš Vakarų pasaulio. Be to, visa tai sakosi daranti taikos ir laisvės vardu. Visur tegirdimos kalbos apie sovietų misteriją už geležinės uždangos, pro kurią sunku ką beįžvelgti. Tačiau šiandien jau **tūkstančiai mokslininkų,** socio logų, istorikų, karinių, pramonės ir žemės ūkio žinovų atsidėję žvelgia pro šią uždangą, kad pažintų prigimtį tų pajėgų, kurios sugriovė Amerikos svajones apie užtikrintą ir taikų pasaulį.

Sovietų Sąjungos gyvenimo **tyrinėjimas** JAV virto savo rūšies atskira „pramonės šaka". Nėra beveik nė vienos svarbesnės įstaigos ar instituto, kuris nestudijuotų kokią nors sovietinio gyvenimo sritį. Šiais tyrinėjimais užsiima žinomi univer sitetai. Tyrinėjimai atskleidė daug raktų apie Sovietų Sąjungos stiprumą ir apie jos silpnas puses.

Ši valstybė apsitvėrė tankais ir lėktuvais, bet šiame apsiginklavime yra spragų. **Tūkstančiai pabėgėlių** nušvietė aplinkybes daugelyje priverčiamojo darbo stovyklų ir suteikė žinių apie politines painiavas Pabalty ir Ukrainoje. Taip pat daug pritariama iš oficialios Sovietų Sąjungos statistikos ir taip vadinamos savikritikos spaudoje. Dėl to **politbiuras rado reikalinga apriboti** amerikonams Maskvoje prieinamos spaudos leidinių skaičių.

Žinovai jau seniai atsisakė nuo pažiūros, kad viskas, ką rusai sako bei rašo, yra tik propaganda. Taip manyti yra patogu tiems, kurie norėtų paneigti sovietų jėgų augimą. Bet tie patys žinovai atmeta nuomonę, jog sovietai yra nenugalimas milžinas. Tokiu būdu gaunama rami, istorijos nepaveikta pažiūra apie šį kraštą.

Visų pirmiausia ši pažiūra liečia sovietų pramonę.

Ginklų gamyboje sovietai beveik jau pasiekė JAV pastarojo karo rekordinį lygį.. Tai yra išvada specialaus tyrinėjimo, kurį atliko LOOK pavestas J AV karinis stebėtojas Sovietų Sąjungoje 1944 — 1946 metais El. Raimond. 1938 — 1[illegible] metais jis gyveno Maskvoje ir taip pat domėjosi šiais klausimais. E. Raimond gerai pažįsta **sovietų pramonę** ir jo išvados paremtos 9 mėn. studijomis Hooverio bibliotekoje. „Kuo ilgiau Stalinas išvengs karo, tuo daugiau sovietų pramonė priartėja prie JAV lygmens", — tokia Raimond išvada. Kremliaus vyrai nėra jokie pramonės stebukladariai. Jie taip pat padaro skaudžių klaidų. Dar mažiausiai penkerius metus sovietai jaus daug trūkumų.

Vienas žymiausių **naftos trūkumas.** Šių metų Sovietų Sąjungos naftos produkcija sieks apie 35 mil. tonų prieš 250 mil. tonų JAV. Buvusio karo metais JAV be didelių sunkumų per metus pagamindavo 20 mil. tonų lėktuvinio benzino, ko rusai dar ir šiandien dar negali pasiekti. **Degalų gamyba** iš viso nėra rusų specialybė. Du degalų perdirbimo trestai paga mina tik nedidelę dalį lauktojo [illegible]. Ilgo ir **sunkaus** ka veju Sovietų Sąjungai reikia savo tankams ir lėktuvams turėti daug daugiau degalų, negu jų rima ir pagaminama. Nors netoli randasi anglų naftos laukai Persijoj ir amerikiečių nafta Arabijoj, bet kad ją pasiekus, Maskva turi būti **pasirengusi pradėti karą.**

Antroji rusų silpna vieta yra transportas, kuris buvo apleistas. Karo metu sukoncentravus pramonę tik ginklų gamybai, sovietai stigo autovežimių. Nuomos įstatymu pasiremdama Sovietų Sąjunga buv. karo metais iš amerikiečių gavo 500 000 sunkvežimių. Rusų prekybos alivų statyba taip pat buvo sulaikyta, dėl to JAV sovietams pasiuntė milionus tonų laivų. Rusams pagalbon atėjo taip pat amerikiečių garvežiai, ir geležinkelių vagonai ir transporto lėktuvai. Net gi dabar sovietų pramonė, kuri pasiekia tik trečdalį JAV aliuminijaus produkcijos, dar negali tuo pačiu metu gaminti reikalingus ginklus ir transporto priemones.

Trečią silpną vietą sovietinėje ginklavimosi sistemoje sudaro per didelė pramonės konkurencija milžiniškuose kombinatuose. Polit biuro įsakymu buv. karo metais sunkioji sovietų pramonė buvo perkelta už Uralo. Tai buvo padaryta ne vien saugumo motyvais, bet tikslu neišblaškyti kvalifikuotos darbo jėgos ir tuo būdu milžiniškais kombinatais pralenkti kapitalistinių kraštų produkciją. Didžiausios įtampos buvusios karo dienomis kiekviena trečia sovietų granata buvo pagaminta iš Magnitogorsko plieno. ½ tankų davė Nižnyj-Tagilk ir Čelebinsko fabrikai, esą užuralėj. Milžiniškos tankų dirbtuvės yra Omske. Pusę sovietų artilerijos pagamino keturi fabrikai, o pusę visų sprogstamųjų medžiagų gamino viena įmonė centrinėje Azijoje. Lėktuvai buvo daugiausia gaminami Sibiro „Čikagoje" — Novosibirske. Mašinų fabrikai Sverdlovske — pačių rusų tvirtinimais — viršija vokiečių Kruppą.

Produkcijos kovą ligšiol sovietai laimėjo 20-je didžiulių fabrikų. Stalino naujame penkmety, kuris baigiasi šiais metais, šie gigantai dar daugiau iš augo ir pusė visos sovietų plieno gamybos atsidūrė užuraly. Šio penkmečio metu įvyko dar vienas svarbus pakitimas: — šios anksčiau buvusios saugios vietovės atsidūrė **amerikiečių lėktuvų pasiekiamuose plotuose.** Nereikia užmiršti, kad JAV turi visų stipriausią strateginę aviaciją. Taip pat riboti sovietų naftos šaltiniai atsidūrė JAV galimų puolimų srityje. Baku naftos laukų bokštų miškas, iš kurio teka pusė sovietų naftos, tėra tik pora šimtų kilometrų nuo Persijos sienos ir juos lengvai gali lėktuvai pasiekti pakilę nuo lėktuvnešių Viduržemio jūroje bei iš oro bazių Šiaurės Afrikoje. Taip pat ir kiti stambesnieji sovietų naftos šaltiniai Kaukazo šiaurėje nėra geresnėje padėtyje.

Be šių aiškiai matomų trūkumų dar galima surasti daug kitų. Svetimšaliai, kurie paskutiniais metais turėjo progos lankytis Sovietų Sąjungoje, konstatavo **rusų tautos karinį pavargimą.** Darbininkus stengiamasi skatinti įvairiausiomis priemonėmis. Materialinio gerbūvio įvairiuose visuomenės sluogsniuose **skirtumai vis daugiau ryškėją** ir vidutiniam sovietų piliečiui vis daugiau jaučiami. Kad tą įspūdį sumažinus, politbiūro propaganda primygtinai pabrėžia sovietinio ūkio dedamas pastangas ir pasiektus rezultatus gyventojų aprūpinime.

Nežiūrint minėtų trūkumų, sovietų metinė lėktuvų produkcija siekianti 80.000, o po 5 metų sieks 120.000. JAV buv. karo metais buvo pasiekusios rekordinio skaičiaus, per metus pagamindamos 96.000 lėktuvų. Tatai buvo laikoma pramonės stebuklu. **Palyginus** dabartinę sovietų produkciją su JAV pasiektais rekordais karo metais, gausime tokius skaičius: JAV plienas 81 prieš sovietų plieno produkciją 25; JA Vtankų produkcija 60.000 prieš sovietų tnakų produkciją siekiančią 80.000. Spėjama, kad Sovietų pramonė 1955 metais jau galės pagaminti 90.000 tankų, 120.000 lėktuvų, 360.000 artilerijos pabūklų. Tatai bus aukštesnė produkcija už JAV karo metais pasiektąją; svarbiausia, turint perpus tiek plieno. Tačiau JAV krašto gynybos atstovai žiūri taip, kad vakarų valstybių totalinės **produkcijos pajėgos 1960 metais,** lyginant su sovietų, bus tris kart didesnės", — optimistiškai baugiami teoretinio pobūdžio svarstymai. (T).

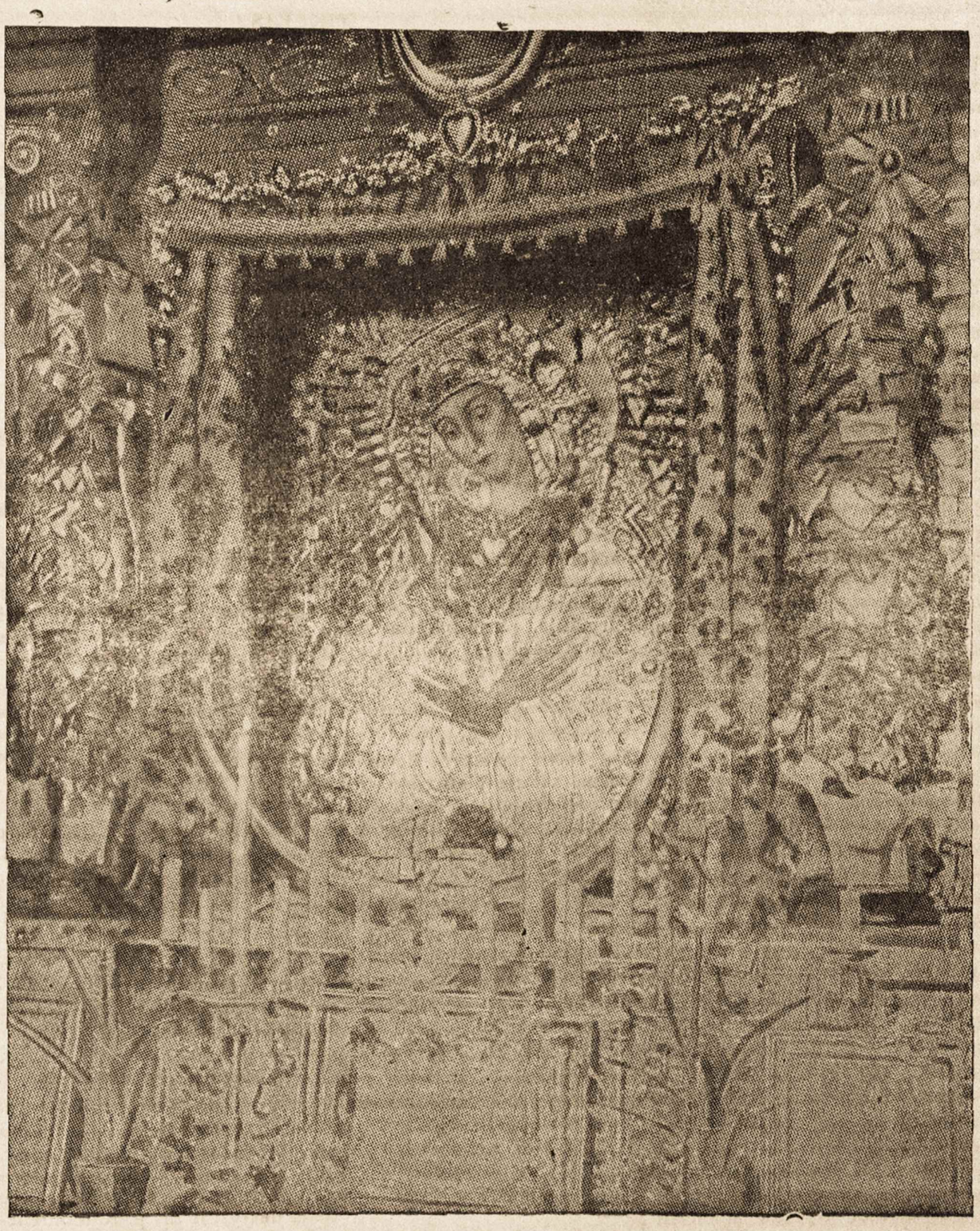

Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslas ir Aušros Vartų koplyčia Vilniuje, apie kuriuos buvo gandų, kad Lietuvos okupantai visa tai buvo sunaikinę. Tačiau šios žinios nepatikrintos. Dabar Montrealio miesto daly, vadinamoje Verdunu, įsisteigė Aušros Vartų vardu parapija, kuri sparčiai organizuojasi ir suburia labai daug tautiečių, tiek nuo seniau čia gyvenančių, tiek naujai atvykusių. Aplink paveikslą votai.

Kaip Kanadoje kūrėsi lietuviai

PASAKOJA MAGDALENA ADOMAITYTĖ-JUŠKEVIČIENĖ

7.

— 1931 metais turėjome akcidentą (katastrofą): vyrui du šonkaulius ir raktikaulį sulaužė, o man, va (p. Juškevičienė rodo kaktą), perskėlė kaktą, tai ir atmintis ne tokia gera. Daug jau ką užmiršau, o kaiką netaip gerai atsimenu. Gal jau ir senatvė... — skundžiasi p. Magdalena Adomaitytė - Juškevičiene - Miller.

P. M. Juškevičienė yra gimusi prieš 68 metus, Marcinkiškių kaime, Šunskų valsčiaus, Marijampolės apskrities, į užsienius pateko netikėtai, nes į užsienius buvo užprašyta tiktai paviešėti pas dėdę, kuris gyveno Škotijoje, Anglijoje, regis, Sievestono mieste. Tai akmeninės anglies ir plieno pramonės sritis, kurioje buvo įsikūrusių didesnis kiekis lietuvių, dirbusių anglies kasimo pramonėje bei plieno liejyklose. Taigi, 1900 metų lapkričio 12 d. M. Adomaitytė nuvyko pas dėdę pavėšėti Anglijon. Ar dėde, gal, p. Juškevičiaus paprašytas, ar savo iniciatyva, taip jau sukombinavo, o, gal, taip likimsa lėmė, bet Magdutės mama, p. Adomaitienė, į Marcinkiškius taip ir nesulaukė. Ji susituokė su Kazimieru Juškevičium, prieš ketverius metus (1886 metais) išvykusių iš Čyčkų kaimo, Alvito valsčiaus.

— Jūsų išvykimas aiškus,— sakau, — Bet kodėl iš Lietuvos išvyko p. Juškevičius?

— Jis bego nuo Rusijos kariuomenės, kaip ir daugelis lietuvių nenorėdami tarnauti okupanto kariuomenėje.

Nors p. Juškevičienė sako maža atsimenanti, bet tikrumoje ji labai daug atsimena. Jos pasakojimams apie lietuvių kurimąsi, darbą, visuomeninę veiklą, kovas, rūpesčius ir tt. užrašyti reiketų ilgų valandų. Partizaniškai gi tą atliekant, tiktai svarbesnius momentus teko užfiksuoti.

— Škotijoje mes gyvenome gerai, — sako p. Juškevičienė. — Tiesa, vyras turėjo įvairių darbų, bet galiausiai gerai įsigyveno plieno liejykloje, įgavo patyrimo ir buvo kvalifikuotas darbininkas, kurį įmonė labai vertino. Todėl palyginti gerai ir uždirbdavo. Bet pas mus kambarius nuomavo Skrinska (dabar Toronte), Gužas (miręs), Palubinskas (?). Jie, ieškodami geresnių gyvenimo sąlygų, persikėlė į Kanadą, į Montrealį ir prikalbėjo vyrą keltis taip pat į Montrealį. Čia jis buvo 1905 metų kovo 4 d. Paskui mes su drauge Staugaitiene Montrealy buvome tų pačių metų gegužės 1 dieną.

— Gal atsimenate, kokius lietuvius jau radote?

— Radome Vaškelius — Vincą (miręs) ir Pijušą (gyvena Ville Emarde), Sargalius, Masius, Blažius (buvo du broliai — vienas miręs, kitas sugrįžo Lietuvon, o vaikai pirmojo suprancūzėję), Balsevičius, Mockus, Bindokus, Mašnicką. Bet sunku buvo ir sužinoti visus, nes miestas didelis; kitų ir dabar nepažįstu ir nesu net matčiusi. Mat, kiti gyvena nutolę nuo lietuvių, arba užsidarę, arba niekur lietuvių gyvenime nedalyvauja. Net ir dabar, po 45 metų gyvenimo Montrealy kartais pamatai tokių lietuvių, kurių niekur dar nesi matęs, nei su jais susidūręs. O jie, pasirodo, seniai jau atvykę į Kanadą ir gyvena Montrealy.

— O, gal, žinote ar girdėjote kalbant, kas gi čia buvo pirmieji lietuviai, kurie praskynė kitiems lietuviams kelius į Kanadą?

— Tiksliai negaliu pasakyti. Bet bene bus Jonas Masys ar Balsevičiai. Jūs galėtumėte pasitikrinti pas Joną Masį. Jis gyvena p. Andriukaitienės, kuri laiko krautuvę, namuose. Jis jau nelabai kur rodosi. P. Dubauskas taip pat senas Montrealio gyventojas. Dėl pasimatymo su p. Masiu jūs galėtumėt telefonu susižinoti su p. Andriukaitiene.

— Ačiū. Bandysiu. Kaipgi jūs Montrealy kūrėtės?

— Vyras gavo darbo CPR, o aš rūpinausi šeimininkavimu, nes mes nuomavome žmonems kambarius. Bet man tas atsibodo, tai pradėjau laikyti valgomų daiktų krautuvėlę. Po dviejų metų susidėję su Kryžanaus kais pradėjome laikyti Ontario gatveje grosernią ir bučerniją. Paskui išmokėjome jiems jų dalį ir likome vieni. Atėjo slėkai (nedarbas) ir biznį likvidavome. Kiek vėliau nusipirkome toje pačioje gatvėje, kurioje ir dabar gyvename, Sheppard, prie kampo grosernią ir bučerniją. Tada šioje vietoje, kur dabar šis mūsų namas, buvo tuščia, o ir toliau į užmiestį buvo tuščia. Po 4-rių metų (apie 10 metų po atvykimo į Kanadą), krautuvę pardavėme ir už 3.500 dol. nusipirkome 115 akrų žemės farmą. Bet farmoje išgyvenome tiktai dvi vasaras ir vieną žiemą. Bet mums pasirodė, kad ūkyje biznis mažas, nes kiaurus metus dirbi, o rudenį, kai tenka derlių realizuoti, menkai pajamų gauni. Be to, reikėjo ir vaikus mokyklon leisti. Todėl farmą pardavėme ir sugrįžome į Montrealį. Ibervillės gatvėje įkūrėme grosernią ir bučernią. Po kurio laiko bandėme įsikurti Jungtinėse Amerikos Valstybėse, bet tenmums nepatiko. Todėl nutarėme pastoviai laikytis Montrealio ir pasistatyti nuosavus namus. 1927 metais įsikūrėme savo namuose — 2576 Sheppard St., — kame ir dabar gyvename. Maniau, kad čia jau ir baigsiu amžių, tačiau šiomis dienomis sūnus ir marti (Jonas ir Petronėlė Juškevičiai) nusipirko naujus, dar baigiamus statyti, namus Rosemount bulvare ir, kaip matyti, teks ten dabar, po mėnesio — kito, persikelti. — Ir p. M. Juškevičienė sako, kad šie namai taip jau įprasti ir susigyventi, kad į naują vietą nesinorėtų keltis. Bet nauji namai turi daug pirmenybių prieš šiuos: turi aplink aikštelę, kur galima bus tureti daržėlį, gėlyną; bus daug saulės, šviesos, o tai yra svarbu sveikatai. P. Juškevičienė, pasirodo, jau yra paruošusi naujai sodybai gelių, krūmų, medelių. Jai jau žinoma, kaip atrodys sodelis, darželis, kuriems iš turimos už miesto farmukės jau taikomos tulpės, giacintai ir tt.

— Ir rūtų, mėtų neužmiršk ite, — fantazuojame kai tokia kalba užsimezga.

— 1929 metais buvau sugrįžusi Lietuvon. Labai ten traukė. Norėjau su māma pasimatyti. Ji buvo dar gyva. — Prisimena pasakotoja. — Galvojome grįžti Lietuvon ir ten apsigyventi pastoviai. Mums jau siūlė ir dvarviuką nusipirkti. Daug galvojome. Bet Lietuva tiktai kūresi. Labai man nepatiko karo stovis ir suvaržytas gyvenimas. Ypač sugrįžus is Kanados, kur jokių varžymų nėra. Todėl Lietuvoje išbuvau tiktai 7 savaites, sugrįžau atgal į Montrealį ir ligšiol čia gyvename. 1931 metais turėjau nelaimę: Keblinckas mus apvertė autovežimiu ir vyrui sulaužė 2 šonkaulius ir raktikaulį. Gydytojai blogai suaugino. Tai pakenkė jo darbingumui. Todėl 12 metų išbuvo be darbo. Mirė 1943 m. birželio 22 dieną.

— Ką Tamsta pasakytum apie organizacijas? — Reikia pastebėti, kad p. Juškevičienė kuklė. Ji mėgsta pasakoti apie darbą, rūpesčius, bet nenori sakyti, kad organizaciniame darbe jos ilgą laiką būta, kaip sakoma, centrine ašimi.

— Pirmiausia buvo sudaryta Šv. Kazimiero draugija, — sako ji. — Paskui parapija, kurios ir vardas tas pat. DLK Vytauto klubas buvo įsteigtas 1907 metais. Bene 1906 metais sudarėme Susivienijimo Lietuvių Amerikoje kuopą. Atsimenu, steigiamasis susirinkimas buvo mūsų bute. Deja, kuopa vėliau iširo. Beje, pradžioje, ir tai ilgą laiką, DLK Vytauto klube buvo tiktai vyrai. Bet kai klubo pirmininku tapo mano vyras, jis pradėjo rūpintis, kad klube lygias teises turėtų ir moterys. Tokiu būdu buvo sudarytas prie klubo iš moterų pašalpinės skyrius, kurio pirmininke man teko būti ilgesnį laiką. Mat, vis stengėmės daugiau lietuvių burti į draugę, vienyti ir įtraukti į lietuviškojo veikimo ratą. Tuo tikslu, bene 1909 metais buvo sudaryta ir Birutės Draugija,— sako p. Juškevičienė, kuri buvo viena didžiausių tos draugijos organizatorių ir jos pirmininkė.

(Bus daugiau).

„Koktailio vaišėse“

RAŠO DR. G. I. ŽIDONYTĖ.

T. S. Eliot. The Coctail Party (Harcourt, Brace, 1950).

Eliot, žinomas angliosaksų rašytojas, pagarsėjęs savo dramomis (**Murder in the Cathedral, The Family Reunion**) ir poemų rinkiniais, šiemet pateikė skaitytojams savotišką teatro veikalą **The Coctail Party.** Šiame cilėmis rašytame religinės didaktikos kūriny, persunktame poetiniu pakilimu, Eliot siekia, kaip ir visuose savo raštuose, įtikint skaitytoją (arba žiūrovą) savo tiesos neklaidingumu. Jo tiesa — religinė, kurią jis pats 1933 metais Oxfordo universitete laikytoje paskaitoje apibūdino šiais žodžiais: „Žemiškoji išmintis negali būti atskirta nuo dieviškosios išminties, jeigu nenorima iš jos padaryti grynai pasaulietišką išmintį, tuščią, kaip visiškas kvailumas“. Savo anglo-katalikišką misticizmą Eliot paremia iškilmingu stilium (kuris primena P. Claudel), stipriomis ir vaizdingomis sąvokomis: žmogaus jausmus ir išgyvenimus autorius meistriškai, tačiau negailestingai, raižo tartum chirurginiu peiliu. Autoriaus menas didingas, tačiau šaltas, vietomis žiaurus. Šio veikalo didaktinė pusė įtikins tik nedažną skaitytoją, ypač skeptiškai nusiteikusį šių laikų intelektualą.

Eliot gvildena Edvardo ir Lavinijos Chamberlayne šeimos nesugyvenimą, vyro ir žmonos tarpusavę neištikimybę.

Edvardas, liguistas egoistas, myli Ceciliją Coplestone, tačiau jam trūksta valios apsispręsti ir pagaliau jis jos išsižada. Veiksmas prasideda Chamberlayne bute, priėmimo metu. Vaišėse Lavinija nebedalyvauna, staiga apleidusi šeimyninę pastogę. Atsilankiusiųjų tarpe išsiskiria keistas svečias, kuris vėliau pasirodo esąs Sir Henry Harcourt Reilly, psichiatras. Edvardui jis padaro gana gilaus įspūdžio. Vėliau, intriguojami savotiškos geradarės Julijos Shuttlethwaite, Edvardas, Lavinija ir Cecilija įsikalba esą psichiniai ligonys ir kreipiasi į gydytoją. Julija Shuttlethwaitė įkalba jiems Sir Henry Harcourt Reilly. Šis pastarasis, neaiškios profesijos žmogus, tortum psichiatras, tartum kunigas, įtikina Edvardą ir Laviniją susitaikyti ir tęsti šeimyninį gyvenimą, nes Edvardas nesugebąs nieko mylėti, o Lavinija esanti niekeno nemylima. Šie žmonės vidutiniai ir jie turi tęsti eilinį gyvenimą. Cecilija gi, kuri savo nepavykusį meilės bandymą skaudžiai išgyvena ir trokšta kažkokios aukštesnės ir tobulesnės buities, Reilly pasiunčia į „sanatoriją“. Tik paskutiniame veiksme sužinome, kad si „sanatorija“ buvo Ceciljos kelias į mirtį: nukreipta į misijonierių slaugių grupę, ji išvyksta į tolimąsias salas, kuriose laukiniai ją žiauriai nukankina.

Veikalas baigiamas vėl vaišėmis, kurių metu daug kalbama apie nelaimingosios Ceciljos mirtį. Ši paskutinė scena yra pati neįtikinamiausia.

Sis Henry Harcourt Reilly (keistas žmogus!) su pasiteinknimu veide klausosi šios neskoningos istorijos. Visi kiti, pasikeitę nuomonėmis, randa, kad tai buvo normalus jos likimas, ir abejingoje nuotaikoje priėmimas tęsiasi įprasta tvarka. Čia autoriui pritrūko dvasinio švelnumo, be kurio visas jo misticizmas ir asketizmas, kad ir poetiškoj formoj išreikšti, lieka žiaurūs, ne tik ne dieviški, bet net gi ne žmogiški. Autoriui nepavyksta sukelti skaitytojuje religinę nuotaiką, ypač įrodinėjant, kad šventiesiems nors ir skaudą viduriai prieš jų nukankinimą, vistiek jų mirtis esanti didvyriška! Vietoj paguosti nelaimingą, autorius savo sukurto personažo vardu nusiunčia Ceciliją į mirtį. Pristatant Sir Reilly kaip psichiatrą, blogai ar suinteresuotai atlikinėjantį savo pareigas, T. S. Eliot'ui nepavyko įtikinti skaitytoją veiksmo nuoseklumu ir logiškumu.

Abu Chamberlayne — gryni anglo - saksiški tipai, santūrūs, taktiški, šiek tiek snobai. Julija Shuttlethwaitė, neaiški Sir Reilly draugė ir bendradarbė, yra geras, ryškus viską žinančios, smalsios buržuazinių šeimų lankytojos tipas.

Išvadoje — **The Coctail Party** yra įdomus diskusinis veikalas, jungiąs savyje salioninės komedijos, psichologinės analizės ir mistiško pakilimo elementus. Originalus simbolizmas ir gana sklandus eiliavimas dalinai atperka aukščiau suminėtas veikalo neigiamybes ir jam suteikia neabejotinos literatūrinės vertės.

Nevėžio Juozas

NUKLYDUSIO ŠAUKSMAS.

Kad ateitum, motina, dar kartą
Ir ties Elbe rastum sūnų savo, —
Tavo lūpos ir širdis apkarstų,
Kad sūnus ne taip nukeliavo...

Suprantu: tu atleistum man viską
Ir nuvestum mintis į namus,
Kur pavasariais sodai pražysta
Ir gyvenimas šventas, ramus...

Tavo širdis, motule, auksinė, —
Daugel skausmo, kaip auksо įkrovei,
Kai tėvynėje laisvę nuskynė,
Tavo sūnus išėjo į kovą.

TIKĖKIS!

Ar patikėsi drauge, — man beliko
Tik ramumenys ir kieti delnai!
Po Quebecą rudenys švilpauja, klykia,
Širdy ilgėsys ir šalti Mount Royal kalnai.

Ir veidas, dvasia su rudeniu gelsta,
Keliaujam su laiku — jis neša tikrai.
Sakau: Tu tikėkis, kai mintys pailsta,
Žiūrėki į gamtą, kaip keičias orai!..

Ateis dar dienų saulėtų su prasme,
Dar būsime žmonės savųjų namų...
Galbūt tenai brolių jau niekur nerasme
O tėviškės vietoj — krūvas pelenų.

Bučiuosime žemę, kapus partizanų,
Kaip vėjai raudosim, netekę savų...
Palaimintoj tėviškėj skambės vėl Hosanna, —
Sugrįšim į žemę, mums skirtą dievų!

Lietuviai tarptautinėse parodose

Šiemet sueįo 50 metų, kai lietuviai dalyvauja tarptautinėse parodose. Pirmą kartą lietuviai, kaip tauta, tarptautinėje parodoje dalyavvo 1900 metais Paryžiuje. Tai parodai aukų dėjo Amerikoj, Vokietijoj ir Lietuvoj gyvenę lietuviai. Daug parodai davė Mažosios Lietuvos lietuviai, ypač uoli darbuotoja p. Zauniūtė. Parodoje buvo pastatyta lietuviška grįčia, viduje lietuviški tipai, lietuvių drabužiai ir tt. Keturioliktojo amžiaus Lietuvos žemėlapis, primirštančiai Lietuvą žmonijai, parodė Lietuvos buvusią galybę, o pati paroda, — kad lietuvių tauta, nors suplėšyta, padalyta tarp Rusijos ir Vokietijos, yra gyva ir laukia eilės, kada atgaus visas teises.

Antra paroda, kurioje lietuviai taip pat parodė tautinę savo gyvybę, tai 1911 metų paroda Maskvoje, kuriai eksponatų paruošė dail. Žmuidzinavičius ir Dr. K. Grinius, visą laiką rinkęs senovinius lietuvių audinius, juostas, ir kt. dirbinius.

1925 m. Italijoje, Monzoje, buvo išstatyta daug lietuvių liaudies dirbinių ir dail. A. Varno Lietuvos kryžių rinkinys.

1937 metais tarptautinėje parodoje Paryžiuje nepriklausomos Lietuvos jau buvo visas pavilionas, kuriame buvo individualaus meno, lietuvių liaudies dirbinių ir tt.

1939 metais Lietuva dalyvavo tarptautinėje parodoje New Yorke, kur taip pat jau buvo meniškai paruoštas Lietuvos pavilionas, su daugybe eksponatų.

Kanados tarptautinėse parodose jau dveji metai kai lietuviai dalyvauja, ypač aktyviai prisidedant dailininkams Anastazijai ir Antanui Tamošaičiams.

Bet šiemet minėtina tai, kad suėjo jau 50 metų kai lietuviai pradėjo dalyvauti tarptautinėse parodose.

MOKSLO DARBE

Prof. dr. Ramūnas-Paplauskas ir šiemet dėsto Montrealio ir Ottawos universitetuose. Nuo šių metų rudens Ottawos universitete slavų kalbas prade da dėstyti ir dr. p. Ramūnienė-Paplauskienė. Tai vieni pirmų jų mūsų tautiečių, gavusių Kanadoje mokslinį darbą.

JAU GAUTAS

Lietuvių Kalbos Vadovas

Ilgai lauktasis Lietuvių Kalbos Vadovas jau išėjo iš spaudos ir jau yra pasiekęs pirmuosius prenumeratorius. Gražiais, estetingais apdarais, svari, portatyvi, maloni paimti į rankas knyga.

Atidarius knygą, matai, kad ji yra specialiai paruošta dažnam vartojimui bei sklaidymui. 606 puslapiai suglausti, dėka tyčia pritaikyto žodyninio popieriaus, į palyginti nedidelį tomą, kurį patogu su savim pasiimti, labai saves neapsunkinant.

Vadovo, kurį redagavo prof. R. Skardžius, padedamas St. Barzduko ir J. M. Laurinaičio, iš leista 5.000 egzempliorių.

Lietuvių Kalbos Vadove yra šie skyriai: Įvadas ir dvi dalys. Pirmoje daly yra: I. Garsų daryba, jų rūšys ir tartis; II. Rašyba ir raidynas. III. Lietuvių kalbos garsų rašyba; IV. Pradinių didžiųjų ir mažųjų raidžių vartojimas; V. Žodžių dalių kėlimas; VI. Rašymas kartu ir skyrium; VII. Svetimybių rašymas; VIII. Santrupos; IX. Kalbos dalykai; X. Skyryba; XI. Kirtis ir priegaidė. Antroje daly yra: I. Paaiškinimai ir II. Žodynas.

Teorinė Vadovo dalis apima 133 puslapius ir žodynas—148 puslapiuh. Žodynas turi apie 30.000 žodžių. Visi jie kirčiuoti ir paiškinti; be to, nurodytos iškraiptos bei nevartotinos lytys.

Lietuvių Kalbos Vadovas yra didelis ir vertingas kūrinys, pareikalavęs tikrai labai rimto paruošimo, didelio ir kruopštaus darbo ir didelės savo gimtąjai kalbai meilės. Tai yra ne eilinis, bet didelis mokslinis darbas, kuriame sutelkta visa šios specialybės erudicija.

Prabėgtinai peržiūrėjus veikalą, susidaro įspūdis, kad jis reikalingas nemažo susikaupimo ir studijų. Tai labai kondensuotas darbas, reikalingas jau paruošiamųjų žinių. Tiktai žodynu galima pasinaudoti paprasčiau, nes jis yra prieinamas kiekvienam mokančiam skaityti žmogui. Ir tai yra laidas, kad Vadovas yra prieinamas kiekvienam laikraštį mokančiam skaityti asmeniui. O ypač svarbu tiems, kurie šį tą rašo. Žodynu jie tikrai galės pasinaudoti ir pagal jį taisyti savo kalbą, šalinti netaisyklingumus ir tt.

Dėl Lietuvių Kalbos Vadovo, reikia spėti, bus dar pasiskirstymų, ypač pačių kalbos specialistų. Ypač, kad Vadovo kūrėjas, prof. Pr. Skardžius, Vadove leidžia tulą tam tikrų savybių pasirinkimą. Tokiu būdu, Vadovas pav., griežtai nereikalauja absoliutiškai vienodos rašybos. Toks klausimo pastatymas yra tikrai mokslinis, ypač kol kalba nėra tvirčiau nusistovėjusi. Prasminga yra per daug jos nesuvaržyti, kad tokiu būdu nepakenktų natūraliai jos raidai, ypač papildant žodyną įvairių Lietuvos vietų bei tarmių žodynų ir jo savybėmis, kurios gali kalbą tiktai praturtinti. Tačiau štampo mėgėjams tas gali nepatikti.

Su pačiu autorium jau dabar reikia apgailestauti, kad Vadove tikrai yra persiaurai išdėstyti žodžių darybos ir kaitybos skyriai. Bet tai ir suprantama, nes Vadovas iš viso yra kondensuotas, suglaustas kalbos vadovas, nors ir ne paprastutis, tačiau vis dėlto ir neplačiausis.

Visokiu atveju Lietuvių Kalbos Vadovas ne tiktai patarnaus praktiškam, kasdien degančiam reikalui, bet drauge yra ir rimtas mokslinis darbas, vertas visokeriopo įvertinimo ir pagarbos bei padėkos už jį kūrėjams.

Taigi, Lietuvių Kalbos Vadovą jau turime. Jis jau išsprendžia eilinius kalbos klausimus ir nurodo praktiškus kelius savo kalbą patikrinti, patikslinti ir patobulinti. Tai ir yra tai, kas dabar reikalingiausia.

Visi tautiečiai, kuriem yra brangi savoji kalba, Lietuvių Kalbos Vadovą įsigykite ir naudokitės, jei ne patys, tai duokite ir patarkite, pamokykite savo vaikus juo naudotis.

Kanadoje Lietuvių Kalbos Vadovo kaina 4 dol. 50 centų. Užsisakyti jį galima tiesiai iš leidėjų šiuo adresu: PLB Vokietijos Krašto Valdyba, (21a) Bad Salzuflen, Baumstrasse 17, Germany, arba per įgaliotinį Kanadoje adresu: Mr. P. Štuopis, 104 Wright Ave, Toronto, Ont., Canada. **J. Kardelis.**

TAUTIEČIAI, rašykime iš kiekvienos Kanados vietovės apie lietuvių gyvenimą, sąlygas, darbus, atyginimus, rūpesčius, KLB organizavimosi eigą ir tt. Rašykime taip, kaip mokame. Už visus raštus ir visas žinias bus dėkinga „NL“ redakcija ir skaitytojai.

KERŠTAS

Jonas Nevardauskas.

III.

Vakare, baigus darbą, pas mane atėjo Liuda. Ji jautėsi laisvai. Pataisė man pagalvę ir atsisėdo ant lovos.

— Aš matau, tavęs aplankyti neateina nė viena mergina, tai atėjau aš. Tu gal ir nenori, bet gali galvoti, kaip tau patinka, — ji kalbėjo su maža šypsena, visa jos išvaizda daugiau reiškė rimtuumą. Aš atsakiau, kad jos atsilankymas man suteikia malonumą. Tuo momentu kitaip negalėjau sakyti. Ji žadėjo man atnešti laikraščių ir žurnalų. Kai aš paklausiau, kodėl ji metė universitetą ir pradėjo tarnauti ligoninėje, ji man neatsakė, žadėjo pasakyti vėliau. Jai išėjus, pagalvojau:

— Keista ir žavinga ragana.

Po darbo, ji pas mane užeidavo labai dažnai. Vieną vakarą, su ja man besikalbant, atėjo Henrikas. Jis tuoj ėmė jos klausinėti, kaip sekasi meilė? Kada įvyksiančios vestuvės su tuo storuoju ponu? Kodėl ją nebematąs su kapitonu? ir t. t. Iš viso to ji juokėsi, bet nieko konkretaus neatsakė. Atrodė, kad viskas, kaip lengvai ateina, taip ir praeina.

Negaliu sakyti, kad man ji pradėjo patikti, bet aš prie jos pripratau, dėl jos drąsumo ir atvirumo. Aš pastebėjau, kad jos žaidimas kai kur yra lygus žaidimui su ugnimi. Ji viską žiūri šaltai ir abejingai. Aš buvau skaitęs, kad tokie žmonės, kartais esti įdomūs, tik mes dažniausiai pažįstame juos iš blogosios pusės. Ji turi širdies jausmą, kuris yra gal neblogesnis už mūsų. Kiekvienas žmogus iš dalies yra egoistas. Aš pats mokinausi tik tam, kad sau duoną uždirbčiau ne akmenis versdamas, bet skraidydamas. Ar daug rasime tokių gydytojų, kurie vyktų šaltą žiemos naktį į kaimą, jei jam niekas nemokėtų. Panašiai yra ir su merginom. Viena kita tik pasiaukoja šeimos laimei, o kitos nueina kaip avys, nuviliotos vilko, į pažadėtus rojaus sodus. Visi limpame prie turto, kaip musės prie medaus; ir kartais parduodame ir vilnas ir kailį.

Aš galvojau, kam smerkti kitus, jei pats į juos panašus esu?

Bebaigiant man sveikti, susilaukiau netikėto svečio. Iš provincijos atvyko mano motina. Stovėdama prie mano lovos ji apsiverkė, bet buvo patenkinta, kad likau gyvas ir greit būsiu sveikas.

Turėdama laisvą pusvalandį pas mane atėžo Liuda. Ji džiaugėsi mano motinos išausta skara, ją vartė ant rankų ir dėjo prie veido. Klausėsi, kaip motina pasakojo apie žiemą kaime: kaip dabar ten gražu, kaip mano broliai kerta mišką ir veža storus rąstus naujam gyvenamam namui statyti.

Liuda nudžiugusi pašoko tardama:

— Kai gausi dabar atostogų, važiuojame kartu. Aš niekad nesu buvusi kaime. Man taip nusibodo miestas!...

Tą pasakiusi, ji išbėgo per duris.

Motina pažiūrėjo į mane ir paklausė, ką tai reiškia?

Aš paaiškinau, kad jos toks būdas, taip pat ji kalba su visais.

Motina rūpestingai patarė:

— Vaikeli, graži, tai graži, bet neįsižiūrėk į tokią lėlę. Aš niekada Liudos pamilti nemaniau, o ją peikti ar girti savo motinai nemačiau reikalo. Aš pradėjau klausinėti apie ūkį ir naujo namo statybą. Motina kalbėjo ilgai ir nuoširdžiai. Kai viską išpasakojo, nuo darbo sutrintom rankom mane paglostė, atsisveikino ir išėjo.

Pasveikęs, gavau savaitę atostogų ir išvykau į tėviškę. Oras buvo visiškai atsilės ir sniegas bėgte bėgo. Mažieji upeliai buvo išnešę ledus. Žmonės laukė didžiųjų upių pasijudinant. Tą pačią dieną, kai parvykau į tėviškę, nuėjome kartu su broliu pažiurėti, kaip Venta neša ledą. Mes stovėjome ant aukšto kranto. Aplink mūsų kojas sunkėsi vanduo, kuris pakalnėn vagomis bėgo iš suartų dirvų.

Visai netoli mūsų stovėjo mergina ir linksmai šnekėjosi su dviem berniukais, kurie peršlapusiomis kojomis mindė atsileidusią žemę. Kai vaizduotėje aš palyginau, mergina nebuvo tokia graži, kaip Liuda. Ji buvo užsirišusi margą skarelę, kuri ją darė panašią į kaimo merginą. Tą dieną mes susipažinome. Ji buvo pradžios mokyklos mokytoja, vardu Irena. Ji sakėsi dar nieko nepažįstanti, tik kelios savaitės kaip čia atvykusi. Su ja aš praleidau visus vakarus. Pasirodė, kad ji labai rimta mergaitė. Į viską žiūrėjo atvirom akim ir rimtai. Sakė tą, ką jos širdis diktavo, nebuvo išpaikinta miesčioniškų manierų ir salioniško išdidumo. Irena man patiko. Išsiskiriant prižadėjome dalintis mintimis — susirašinėti laiškais.

Kai grįžęs vėl pradėjau susitikti su Liuda, ji man atrodė visai pasikeitusi. Pas ją nebebuvo to: „Kas aš!“ Gal ji norėjo suvaidinti, savyje galvodama ką kita. Nutariau ištirti:

Kartą sutikęs tariau:

— Klausyk, Liuda, ar tu žinai, kad aš tave myliu?

— Algirdai, aš tau tą seniai norėjau sakyti, bet žinojau, kad tu netikėsi mano meile, nes ji atrodo perdaug plati ir visur taškoma. Aš ieškojau žmogaus, ir reikalauju iš vyro ne daugiau, bet tiek pat širdies, kiek aš jam galiu duoti.

— Liuda, — pertraukiau jos kalbą, — tavo širdis yra labai didelė... Juozas tave mylėjo daugiau už viską. Dabar pasakyk atvirai, ar tu mylėjai jį?

— Taip, — tarė Liuda.

— Bet kodėl jį kankinai?

— Kaip jis man išsireiškė, atrodė, kad jo meilė man yra persilpna. Jis vadovavosi savo jausmais, o ne protu.

— Ar tu buvai jam paskolinusi kada pinigų ir kiek?

— Dvidešimt litų, — atsakė ji. Išėmęs iš kišenės minėtą pinigų sumą tariau:

— Prašau!

Ji paraudo ir nenorėjo imti, bet aš kietai įspaudžiau į jos ranką.

— Ar tu žinai, kodėl žuvo Juozas.

— Ne!

— Tik dėl tavęs.

— Iš kur tą žinai? — nervingai sušuko.

Aš viską papasakojau, apie Juozo paskutines dienas ir laišką.

— O Dieve, — tą tarė vos girdimu balsu ir tvirtai suspaudusi mano ranką tęsė toliau. — Teatleidžia man žmonės, bet dėl Juozo mirties aš esu nekalta. Kaip jis vaikiškai prisipažino mane mylįs, taip aš vaikiškai jam atsakiau. Jis norėjo, kad už jo tuojau tekėčiau, nežiūrint, kad man universitetą baigti reikėjo dvejų metų. Gal būčiau laiminga buvusi ir be diplomo, bet taida man atrodė ktaip. Man buvo įdomu ir kitus vyrus pažinti, bet širdyje visada pasilikdavau prie vieno. Iki šiol aš nemaniau, kad meilė yra žaidimas, ir ji reikia pratęsti kiek galima ilgiau. Bet ne! Užtenka! Gyvenimas yra kvailai įdomus, o vietomis įvairiai nuobodus.

— Bet kodėl tu dabar nebestudijuoji? — rimtai užklausiau.

— Tą papasakoti norėjau tau būnant ligoninėje, bet pamiršau, pasakysiu dabar.

— Perdaug pasitikėjau savo valios tvirtumu. Žiūrėjau į žmones, kaip į žuvėdras, kurios žaidžia virš bangų. To reginio sužavėta, kaip žąsis, pasileidau į šėlstančią jūrą. Pamačiau, kad mano sparnai persilpni, ar aš persunki. Gerai, kad laiku susipratau grįžti atgal, pati visai nesužeista. Kiti, norėdami mane gelbėti, kaip pasirodė, Juozas, dėl to žuvo. Tik jūs sunaikinote jo paskutinius žodžius, kuriais jis norėjo mane pamokinti ar perspėti.

— Atsikvėpusi kalbėjo toliau:

— Žmonės, nebūtų dalykų pripasakojo tėvams, su kuriais, dėl to teko susipykti, o Juozo netekimas man buvo galutinis smūgis. Norėdama įrodyti, kad aš galiu gyventi savarankiškai, ir nepakęsdama nepagrįstų kalbų, išstojau iš universiteto.

Po Juozo mirties, kai mane matydavai retkarčiais kavinėje, ten užeidavau todėl, kad norėjau keliom valandom ištrūkti iš to chaoso, kuris gerai man graužė akis ir širdį.

Anksčau buvo ir tokių valandų, kai aš buvau išdidi ir drįsau pasakyti Juozui ir savo draugėm, kad man patinka

Adomas Varnas kaip grafikas

IŠ TELESFORO VALIAUS PASKAITOS

Adomas Varnas — tapytojas. Tapytojo karjerai dailininkas skyrė visas savo jėgas ir šiandieną, ramia širdimi galime teigti, kad Adomas Varnas, kaip tapytojas, neapvylė savęs, ir lietuvių tautos dailės kūryboje užima ryškią vietą. Šalia tapybos, Adomas Varnas, yra sukūręs nemažai ir įkitokių dailės vertybių.

Adomo Varno, kaip dailininko, kūrybinis žiedas pražydo Lietuvai pačiu reikalingiausiu metu: to meto lietuvių dailininkų šeima buvo negausi, tačiau darbo buvo labai daug. Suprantama, kad dailininkas A. Varnas, kaip ir kiti to laikotarpio mūsų dailininkai, šalia sav o tiesioginio — tapytojo — darbo, neliko abejingas ir kitoms dailės sritims, tuo pačiu ir grafikai, nors šios dailės šakos specialiai ir nebuvo studijavęs.

Grafika Adomas Varnas pradėjo domėtis tik 1914 metais Vilniuje. Ir tai tik žymia dalim iš patriotinio nusiteikimo, reikalo skatinamas.

Pirmasis dailininko Adomo Varno bandymas grafikoje — Igno Šeiniaus kūrybos rinkinio „Vasaros vaišės" knygos viršelis.

Škicavimas iš gamtos padejo Adomui Varnui išrutulioti jam būdingą piešinio liniją bei judėsį, giliai perprasti žmogaus portreto bruožų charakterį. Vėliau dailininkas visa tai plačiai panaudojo savo politiniams šaržams. Prisimenant, kad dailininkas prie grafikos meno buvo priėjęs patsai, taigi visa, ką jis šioj srityj buvo pasiekęs, tai buvo kantraus darbo ir geležinės valios išdava!

Susipažįstant su Adomo Varno grafikos darbais, pirmiausia tenka sustoti ties jo politiniais šaržais, kurie apima trijų laikotarpių politinę veiklą: a) Vilniaus lietuvių politinio gyvenimo šaržai 1914 metais, karui prasidėjus; šio periodo šaržai buvo išspausdinti 1914 metų Kalėdiniame „Vairo" numeryje; vėliau dailininkas juos papildė, perkoregavo, perpiešė tušu ir paspalvino akvarelės dažais, b) Lietuvių Seimo Petrapilyje, įvykusio 1917 metais, šaržai. Šio periodo politiniai šaržai buvo sukurti 1917 metų vasarą Voroneže, dailininkui atostogaujant Martyno Yčo šeimoje. Dauguma šių šaržų tais pat metais buvo spausdinami „Santaros" partijos leistame „Pradalgių" laikraštyje. To laikotarpio šaržai daugeliu atžvilgių patobulėjo, nes dailininkas žymiai juos iš koregavo, į šaržus įdėjo ne tik darbo, bet ir studijų. Gilindamasis į šaržo meną, dailininkas suvokė tikrojo šaržo reikalavimus, dėl to suprantama, kad kai kurios šaržų kompozicijos pareikalavo iš dailininko ištisos serijos naujų ieškojimų. Pavyzdžiui, Sleževičiaus piešinys „Savo nuomėnės reiškėjas", Bulotos „Prašau **neužgaulioti** svečių" ir kiti, buvo perkompo nuoti net po aštuonius ar devynius kartus. Trečias politinių šaržų periodas apima 1918 metų Lietuvių Tarybos veiklą Voroneže. Dailininkas Tarybos narius piešė kalėjime, kur ir patsai buvo atsidūręs už tarybai antspaudo piešinio padarymą... Būdamas kalėjime, dailininkas per mėnesį nupieše keliolika piešinių, iš kurių **tik du** šio periodo piešiniai pasirodė spaudoje, būtent: „Atostogų dienos Voroneže" ir „Matematiko siclvartai Tarybų Rojuje". Tuo lietuvių politinių pastangų Rusijoje periodu užbaigiamas ir Adomo Varno politinių šaržų ciklas. Kiek vėliau, būtent, 1922 metais, tuos politinius šaržus liuksusiniu leidiniu, pavadintu „Ant politikos laktų", išleido „Vaivos" bendrovė.

„Antrąjai dovanai" dailininkas buvo sumanęs pailiustruoti politiniais šaržais „Vilniaus Bylą". Tuo tikslu, Adomas Varnas, užsienio reikalų ministerio Dr. Dovo Zauniaus remiamas, 1932 metais nuvyko į Ženevą ir dviejų mėnesių laikotarpyje padarė apie du šimtus įvairių tautų diplomatų įvairiose pozose bei kompozicijose piešinių. Baigus darbą Ženevoje, dailininkas nebeturėjo galimybių tą didžiulį darbą davesti iki laimingos pabaigos, nes tuoj buvo įjungtas į pašto ženklų bylos ekspertyzą, kuri užsitęse net trejus metus.

(Bus daugiau).

PARDUODAMI

iš namo visi padėvėti baldai — lovos kėdės, stalai, spiruokliniai matracai, komodos, pianas. Parduodu pigia kaina. Parduodu atskirai kas ko nori. Priežastis — namo pardavimas.

J. Onaitis.
39 Havelock St. .. Toronto.
Telef. O. L. 5100.

KULTŪRINĖ KRONIKA

NETRUKUS IŠEIS KOMPOZITORIAUS Č. SASNAUSKO DARBAI.

Kompozitorius ir muzikologas Juozas Žilevičius, dabar gyvenąs Elizateh, N. J., USA, yra suredagavęs kompozitoriaus Česlovo Sasnausko kūrinius, kurių leidinys apims 134 puslapius. Tai bus vienas didžiausių ligšiol pasirodžiusių lietuvių tos rūšies leidinių.

Leidinyje bus sudėtos galimai visos Č. Sasnausko kompozicijos.

Veikalui leisti 1.000 dolerių yra paskyręs Č. Sasnausko mokinys kun. Voisiekauskas, kurio lėšomis iš Petrapilio į Kauną parvežtieji velionies palaikai buvo palaidoti Kauno kapinėse.

Kiek vėliau bus išleista ir komp. Č. Sasnausko biografija, parašyta komp. J. Žilevičiaus.

Č. Sasnausko kūrybą apimantis leidinys netrukus jau turi pasirodyti knygų rinkoje.

THE DANCE OF LITHUANIA

Tokiu vardu plačiai žinomasis daugelio tautų, ir savosios, šokių žinovas V. F. Bieliajus, išleido iliustruotą apie lietuvių tautinius šokius ir žaidimus knygą, kurioje yra aprašyta per 50 šokių ir būdingesnių žaidimų. Šokius bei žaidimus iliustravo toje srity specializavęsis dailininkas Robertas Treonis.

Šokių knygą galima gauti už 3 dol. pas autorių šiuo adresu: V. P. Bieliajus, 1028 E. 63-rd St., Chicago 37, Ilinois, USA.

V. F. Bieliajus šią vasarą dirba būdamas specialioje komandiruotėje, kurioje jis įpareigotas JAV žmones pamokyti šokti tautinių šokių, jų tarpe ir lietuviškų.

PAKŠTO KAPELA

Lietuvos Filharmonijos Liaudies ansamblio koncertmeisteris p. Pakštas, atvykęs į JAV, Daitone sudarė kapelą, kuri ten grojo apie trejus metus. Dabar Pakštas su savo kapela persikėlė į Čikagą ir groja Tremtinių namuose.

AMERIKOJE ORGANIZUOJASI SCENOS MENININKAI

New Yorke gyveną lietuviai scenos menininkai suorganizavo Scenos Darbuotojų Draugiją, kurios valdybą sudaro: A. Vasiliauskas — pirmininkas, V. Jonuškaitė — vicep., V. Ivanauskas — ižd., R. Mainelytė sekr., V. Vasiliauskas — reikalų vedėjas. Norima, kad ir kituose miestuose, kur yra daugiau scenos menininkų, kad susidarytų šios draugijos organizacija. Visos jos vėliau būtų apjungtos į vieną.

ATOMINĖ ENERGIJA TECHNIKOS TARNYBOJE

Čikagoje veikiąs atominės energijos praktiško panaudojimo komitetas paskelbė, kad jis atominę energiją jau pritaikęs praktiškiems reikalams: atominę energiją naudojęs elektros gamybai, o ši jau visai gerai taikoma įprastiniams reikalams.

NEGRAS NOBELIO LAUREATAS

Dr. R. Bunche dabar yra 46 metų amžiaus, gimęs Detroite, studijavęs Harvardo ir Kalifornijos universitetuose. Gavęs magistro ir daktaro laipsnius, jis dėstė politinius mokslus įvairiuose JAV universitetuose.

Po karo JAV vyriausybė jį delegavo į Jungtinių Tautų Organizaciją Palestinos reikalams. Ten jis buvo paskirtas Bernadotte padėjėju, o jį teroristams nužudžius, pats vedė tuos reikalus.

Dr. R. Bunche yra tvirtas JTO rėmėjas ir gilus demokratas.

MOKSLO ŽINIOS

Medžių kalba.

Amerikos mokslininkas Duglas ištyrė 8 tūkstančius medžių iš įvairių Žemės kraštų ir parašė labai įdomią knygą, kurioje išdėstė daug įdomių dalykų.

Pasirodo, kad iš medžių rievių, kurias visi mato nukirtus medį jo kamiene, galima sužinoti ne tiktai medžio metus. Yra žinoma, kad kasmet medis išaugina po sluogsnį, rievę, kuris nupjautame medy atrodo apilinkiniu rateliu. Iš rievių yra nustatyta, kad pvz., pušys sulaukia 600 metų amžiaus, eglės — 1.000, Libano kedrai ir ąžuolai — 2.000, kiparisai — 3.000, o Amerikos sekvojos — net 4.000 metų.

Bet, be šitų žinių, medžių rievės dar ir daugiau pasako: plonos rievės kalba apie blogus, sausus, šaltus metus, gaisrus ir tt. Storos rievės rodo, kad tie metai buvę geri — lietingi, šilti ir tt. Palyginus tai su kitais istoriniais duomenimis, pasitvirtina ta medžių kalba. Tokiu būdu medžių tyrinėjimas patvirtina kitus duomenis — istoriją, chronikas ir tt.

Taip, Baltijos pajūrių medžių tyrinėjimai parodė, kad ten būta šiltų ir šaltų laikotarpių, kurie tikrai sutampa su kitomis apie tai žiniomis.

Šiaudinis popierius.

JAV Fargo žemės ūkio kolegijos prof. W. J. Promesberg paskelbė, kad iš šiaudų lengviau, negu iš medžio, padaryti popierių ir kad šiaudinis popierius pigesnis ir geresnis.

— Baletininkai T. Babuškinaitė ir A. Liepinas spalio 22 d. So. Bostone, Thomas Park, High School ruošia klasikinio baleto koncertą.

— JAV lietuvių vargonininkų draugijos valdyba nutarė kasmet suruošti lietuvių Dainos dieną.

— New Yorke netrukus žada išeiti lietuviškas informacinis dienraštis.

— Archeologas prof. J. Puzinas „Naujienose" parašė ilką įdomų straipsnį apie Lietuvių kilmės teorijas amžių bėgyje.

NAUJI RAŠTAI

Simas Bakšys. DR. HORACIO LAFER. S. Paulo atstovas federaliniame seime ir finansų komisijos pirmininkas. 1950. Sao Paulo, Brasil. „Žinių" leidinys.

SKAUTŲ AIDAS, 5 nr., 1950 m. rugsėjo 15 d. Šis laikraštis nuolat tobulėja ir darosi gražesnis, puošnesnis ir turiningesnis. Dabar jame yra daug gražių straipsnių ir iliustracijų. Adresas: Rūta, P. O. Box 78, Rodney, Ont., Canada. Kaina metams 2 dol., pusei metų 1 dol. ir ketvirčiui 0,50 centų.

MARGUTIS, 9 nr., rugsėjo mėnesio. Šis žuranlas dabar yra pasidaręs iliustruotu Amerikos žurnalu, ne tiktai gražiai, bet tiesiog liuksusiškai išleidžiamu. Dailininko tvarkomas, „Margutis" dabar yra estetiškas ir meniškas.

— Lietuvos Filharmonijos mišriojo choro vedėjas komp. Br. Budriūnas Detroite suorganizavo didelį chorą, kurio pirmasis pasirodymas įvyks lapkričio 26 d.

— Lietuvos operos dirigentas Vytautas Marijošius nuo rudens pradeda darbą Hartford, Conn., muzikos mokykloje.

— Čikagoje širdies priepuoliu mirė žinomasis Lietuvos universitetų profesorius dr. Jonas Elvikis.

— Rugsėjo 23 d. Čikagoje mirė dr. Juozas Ūsas, ilgametis Lietuvos kariuomenės gydytojas, pulkininkas.

— JAV Harvardo universitetas suplanavo pietų Afrikoje pastatyti moderniškiausią pasaulyje observatoriją, kurioje dangaus šviesulius ir dangaus reiškinius stebės didžiausi astronomai.

— Op. sol. J. Augaitytė pradėjo mokyti dainavimo Farnese muzikos studijoje.

— Uuolus spaudos darbuotojas p. Valickas išvyko į Meksiką.

— „Pašvaistė" Brooklyne išleido komp. Br. Budriūno kompozicijas: „Kas bernelio sumislyta" ir „Oi kas sodai".

Mūsų visų neprklausomas, visuomenės ir kultūros žurnalas

„NEMUNAS"

todėl visi skaitome. Gyvenam labai reikšmingas dienas, tai kaipgi be žurnalo, kuris sutelkė įžymius kultūrininkus, rašytojus, visuomeninkus ir pasiekia viso pasaulio lietuvius.

„NEMUNĄ" galima užsisakyti visuose įžymesniuose miestuose pas atstovus. Metams 4,80 dol. „Nemuno" adresas: 2140 Brick Ave., Scraton, Pa. USA.

Lietuviška krautuvė

„Richard's Meat Market

SAV. POVILAS PETRONIS.

Lietuviškos gamybos dešros, įvairių rūšių mėsos, daržovės, groseterija.

5898 Verdun Ave., Verdun TR 0281

DĖMESIO

Villasaliečiams ir apylinkės lietuviams!
Ekspertas radio ir elektrinių reikmenų taisyme.
Prekyba ir pataisymai.
PETE'S RADIO SERVICE
7688 Edvard St., Ville Lasalle. HE 3372

TEL. FI. 2682

Marche BOULEVARD Market

SAV. PAUL GUDAS,
MĖSA, ALUS, GROSETERIJA, DARŽOVĖS.
6033 Monk Blvd., VILLE EMARD, Montreal.

LAROSE & LEFEBVRE

Nejudomas turtas.

Lietuvis atstovas A. ŽARNAUSKAS (A. J. Zarnon).

Sąžiningai patarnaujame lietuviams, perkant bei parduodant namus ir visų rūšių biznius.
Duodame išsimokėjimui su 1 ir 2 mortgage.
2057 St. James St. W., Montreal. Tel. WI 0227
(Dieną ir naktį)

A. BERESNEVIČIUS

Priimu vyrų bei moterų rūbų užsakymus iš savo ir klijentų medžiagų.
Kainos visiems prieinamos. Klijentai priimami po 5 val. v.
4298 St. Lawrence Blvd. Tel. HA 6305.

Mesine ir maisto produktai

SAVININKAS JUOZAS PAPLAUSKAS
1918 FRONTENAC, MONTREAL
TEL. FA 0209

MOKINKIMES ANGLIŠKAI

LESLIE MACKINTOSH
Anglų kalbos mokytojas tarptautiniame YMCA skyriuje Montrealyje.
ŠEŠIŲ MĖNESIŲ KURSAI PAŽENGUSIEMS MOKINIAMS.
Siųskite penkis dolerius reregistracijai ir mokėkite tris dolerius mėnesiui.
Rašykite:
Laslie Mackintosh Reg'd., P. O. Box 294. Westmount, Quebec.

ATEITIS BE RŪPESČIŲ.
ŠEIMA APRŪPINTA.
Geriausia proga apsirūpinti ateitimi ir išvengti gydymosi išlaidų jeigu laiku apsidrausi,

„THE MACCABEES INS.CO."

kuri jau 72 metus sąžiningai patarnauja ir draudžia nuo nelaimingų atsitikimų, ligos atveju ir specialiai mažamečius vaikus.
Informacijas teikia ir apdraudimą atlieka naujai paskirtas atstovas:
JONAS BERŽINSKAS,
88 Annette St., Toronto, Ont., telef. LY. 2816.
P. S. Draudimas atliekamas ir provincijoje gyvenantiems (šeštadieniais ir sekmadieniais).

Jei Jums reikalingas elektrinis darbas šaukite

VIRBALL ELECTRIC REG'D

TEL. DO. 3655
Lietuvis Elektros Kontraktorius
Darbas garantuotas — Greitas patarnavimas
Visokios rūšies elektros įtaisymas bei pataisymas
Laikau pardavimui visokius elektrinius reikmenis
Savininkas: STASYS VIRBALAS, TEL. DO. 3655
816 JEAN TALON, W, MONTREAL

prabanga ir turtingi vyrai. Už tą aš kalta! Teatleidžia man tie, su kuriais taip pasieilgiau. Aš sakau, tada buvau neapsisprendusi, galvojau vaikiškai.

Jau temo. Mes ėjome gatve. Ji tvirtai tebelaikė suspaudusi mano ranką.

— Ar tu tiki, kad meilė yra amžina, — paklausiau.

— Ne, — atsakė neabejodama, — ji būna tik keletą metų, paskui lieka tik draugystė.

— Ir tu su tuo sutinki, ką pasakei?

— Sutinku!

— Būdama tokio būdo, tu negali mylėti vieną vyrą!

— Kodėl? — paklausė nustebusi. — Nebūkime perdaug naivūs mažmožiuose. Tikrumoje būna visai kitaip, kaip įsivaizduojame.

Baigus jai kalbėti, aš pagalvojau, kad moteris yra kaip lazda: kol neši ją — gerai, paleidai iš rankų — griuvo, pastatei į kampą — kitas pasiims.

— Gerai, Liuda, tu man patinki, kad esi atvira ir atskiri bloga nuo gero. Turi drąsos prisipažinti ir, kai ką apgailėti. Rodos, tu man sakei, kad aš tau patinku. Dabar noriu žinoti kodėl? Juk mano kišenės yra tuščios.

Ji neabejodama pradėjo:

— Tave iš anksčiau pažįstu. Niekada tuo nesigiri, ko tu neturi. Kiti vyrai moteris žavi turtu, o tu žavi savo išdidžia laikysena, kad jų neturi. Tu nesi nuobodus, ir kiekvieną dieną gali duoti ką nors naujo. O tas už jokius turtus yra nenuperkama. Merginai visada reikia pažinti daugiau vyrų, tada ji galės įvertinti vieną.

— Užtenka, Liuda, perdaug nebūk geros nuomonės apie mane.

Su paskutiniais jos žodžiais, manyje gęso paskutinės keršto žarijos, kurios buvo išsiliepsnojusios ugnim, kai radau paliktą Juozo laišką jai. Nors žinau, kad kerštas yra negražus dalykas, bet, jei manyje dar yra užsilikusi to keršto kibirkštėlė, aš nekaltas, jeigu ją palikau atvirą.

Kiek paėjęs, Liudai tariau:

— Liuda, ar tu sutinki su mano vienu pasiūlymu?

Nieko negalvodama ji atsakė:

— Sutinku!

— Nuo šios dienos, mes išsiskiriame vieniems metams. Tie metai, bus mūsų bandymo metai. Abu mes galime draugauti su kuo norėsime, ir tas niekad nebus mūsų priekaištu. Kai susitiksime po metų ir neturėsime nieko geresnio radę — įvyks mūsų vestuvės.

— Dabar sudie, geroji Liuda!...

Nepravėrusi lūpų, ji pasiliko bestovinti gatvėje. Didelės, melynos akys nusekė mane, o jos gelsvuose plaukuose pasiliko bežaidžiąs vakaro vėjas.

Sugrįžęs, tuoj ėmiau rašyti, tėviškėj paliktai mokytojai, panelei Irenai, laišką.

Hamiltono lietuvių dramos mėgėjų būrelis

S. O. S. ženklų dar nesigirdi. Jau stipriai išsivystęs mūsų kultūrinis gyvenimas (kuo stebisi net svetimtaučiai), atrodo, ir ateityje neleis tų pavojaus ženklų išgirsti. Spauda, lietuviškas žodis bažnyčioje, įvairios organizacijos, prisideda prie lietuviškumo ir patriotizmo išlaikymo mumyse.

Didelė naštos dalis atitenka ir mūsų — Kanados naujai gimusiems kūdikiams, vienur su profesionalais — ateiviais, kitur vien tik su mėgėjais įsikūrusiems teatrams: Montrealio Lietuvių Dramos Teatrui ir Toronto bei Hamiltono Lietuvių Dramos Mėgėjų Būreliams.

Lietuvių kolonija Hamiltone, trečioji savo gausumu Kanadoje, neatsilieka nuo mūsų kultūrinio gyvenimo centrų — Montrealio ir Toronto miestų.

Tame Ontario pramonės mieste, scenos mėgėjai, suprasdami, kokią svarbią misiją gali atlikti svetur lietuviškas žodis scenoje, įkūrė Hamiltono Lietuvių Mėgėjų Dramos Būrelį, kurio užuomazgos tenka ieškoti (jau kaip susikoncentravusios grupės) š. m. 16 Vasario minėjime Hamiltone, kada šviesos rampą išvydo „Dr. Vinco Kudirkos" prologas.

Nepaslaptis yra, kad to HL DMB visa dvasia ir ašis, aplink kurią sukasi Dramos būrelis, yra Kauno Jaunųjų Teatro aktorė E. Dauguvietytė - Kudabienė. Nenuostabu, kad tą teatro „spiritus movens" galima „sugauti" tik repeticijų metu. Į vieną tokią laimingai pakliuvau (sakau laimingai, kadangi nevisuomet yra žinoma, kur repetuojama — vieną dieną salėje, kitą vakarą vėl privačiame bute) ir pasitaikius petraukėlei, uždaviau porą klausimų, į kuriuos E. Dauguvietytė - Kudabienė meilai atsakė:

— Kaip sekasi „naują vagą" versti?

— Kaip sekasi „naują vagą" versti?

— Turiu prisipažinti, kad apgailestauju, jog man, esant dar jaunam, nepritvrusiam režisieriui, teko imtis taip atsakingų pareigų. Bet ką darysi, juk negalima taip pat laukti kitų kolonijų trupių atvykimo į Hamiltoną. Gastrolės palieka gastrolėmis, tuo tarpu savo teatras palieka savu. Nusprendžiau todėl dirbti ir turiu prisipažinti, kad dirbame gan daug.

— Ar visi Jūsų aktoriai yra mėgėjai?

— Visi. Daugumas net stato pirmuosius žingsnius. Tiesa, ka ikurie Dramos Būrelio dalyviai yra keletą kartų „dėję grimą" Lietuvoje ar vakarų Europoje, tačiau tenka atsiminti, kad keli ar keliasdešimt pastatymų nepadaro jau ir mėgėjo aktoriaus. Visų darbu esu labai patenkinta. Gaila, tik, kad gabesniems negalima sudaryti sąlygų, lankymui tikrosios Dramos Studijos, vadovaujamos prityrusių pedagogų.

— Ką esate numatę savo artimiausiame repertuare?

— Repertuaro klausimas yra labai sunkus. Sunkiųjų veikalų, kaip jaunas režisierius, bijau imti. Numatau: „Mokyklos draugus", „Tėvą", „Aušros sūnus" ir. . ., ach daug turiu noro ir entuziazmo, bet nežinau ar pasiseks viską tą įgyvendinti.

— O jaunimui, tam lietuvių tautos atžalynui, ar nieko nepašvęsite? Junk tenka atsimin

Duokime tautiniams reikalams

Kanados lietuvių spaudoj buvo pasirodę žinių, kad Toronto lietuvių nesimato aukojančių paremti svarbiuosius tautinius reikalus sąrašuose.

Dėl šito dalyko reikia pažymėti, kad dar šių metų pradžioje iš Toronto ALOK-ko Amerikos L-vių Tarybai buvo išsiųsat 350 dol. auka.

Taip pat po birželio mėn. skaudžiųjų vykių minėjimo pravesta pakartotinė Tautos fondui rinkliava tarp atskirų organizacijų davė šiuos rezultatus:

	$
Skautų s-ga	97.96
Daina	105.80
Okwille KLT sk.	15.00
Parapijos choras	14.30
Evangelikų s-mas	11.00
Ateitininkai	66.50
Kat. Mot. s-ga	14.50
Studentų s-ga	13.00
Mot. B-nės sk.	5.00

Visi tie pinigai su senesnėmis liekanomis 402 dol. sumoje rugsėjo mėn. pabaigoje išsiųsti Tautos f-do sąskaitai Montrealyje.

Kitos organizacijos yra nepa rodžiusios iniciatyvos aukų su sirinkimui ar negavusios lapų, kada vietinis Sąjungos skyrius ir Šv. Jono paš. draugė grąžino juos visiškai tuščius. Čia, žinoma, reikėtų iškelti klausimą, ar tos organizacijos, kurios save laiko labai aktyviomis, nepajėgia ar tiesiog neranda reiklao aukoti.

Toronto ALOK-as, pravesdamas Rugsėjo 8 šventę, dr. Kaškelio pasiūlymu minėjimo pajamas, kurių susidarė 162 dol., paskyrė Maž. Lietuvos tautiečiams. Šita suma, susisiekus su mažlietuvių Tarybos pirmininku Vokietijoje, bus pervesta reikalingam panaudojimui.

Taigi, Toronto lietuviai be mažų išimčių patenkinamai atlieka savo tautines pareigas.

Stekas.

ti, kad neturime tikros lietuviškos mokyklos, todėl teatro uždavinys, mūsų jaunųjų širdžių auklėjime, yra labai didelis.

— Taip, nepamiršome ir jų. Galvoju apie „Jaunuosius darželininkus" ir „Melagėlį".

— Ar numatomos kur nors gastrolės?

— Pirmoji 1950-51 sezone HLDMB išvyka buvo rugsėjo mėn. 2 2d. Toronto su „Dr. Vincu Kudirka". Be to, aplankysime ir artimesnes Hamiltonui lietuviškas kolonijas: St. Catharines, Tillsonburg ir kt.

Tuo ir baigėme mūsų neilgą pasikalbėjimą. Po trumpos pertraukėlės vėl sekė darbas. Nuoširdžiai padėkojau mūsų jaunajam, bet daug gabumų turinčiam režisieriui — E. Dauguvietytei-Kudabienei, linkėdamas jai ir jos visiems scenos entuziastams sekmės jų dideliame Hamiltono ir visos Kanados lietuvių kultūriniame darbe.

Kbr.

DĖL SPAUDOS GEGUŽINĖS OAKVILĖJE

1949 m. hamiltoniečiai pradėjo gražų darbą — remti lietuvių spaudą. Tada suruoštoji gegužinė davė net 150 dol. pelno. Kadangi pernai ėjo tik viena „N. Lietuva" Montrealy, tai jai ir buvo paskirtas gautasis pelnas. Šiemet hamiltoniečiai savo gerus norus vėl pakartojo. Bet laikas ir sąlygos šiais metais buvo daug nepalankesnės: geležinkelių streikas Kanadoje; nebuvo galima per spaudą atlikti tinkamos propagandos; piknikas pačiame Toronte ir kita. Todėl šiemet daug mažiau atsilankė žmonių. Be to, norint pelną paskirstyti, aukotojai susiskaldė ir klausinėjo, kam bus skiriama; tas atsiliepė neigiamai į aukų dydumą.

Per rugpjūčio mėn. gegužinę gauta: pajamų 440.01 dolerių, išlaidų turėta 375 dol. 01 c.; tokiu būdu gryno pelno liko 65 dol. Tuos 65 dol. turi paskirstyti Komitetas, kuris dėl skirtingo darbo laiko neturėjo progos susirinkti posėdžio.

Šia proga tenka paminėti atskirus aukotojus pagal sąrašą, būtent: Hamiltoniečiai aukojo: po $ 1 — J. Gečius, L. Mackevičius, J. Kalvaitis, K. Valaitis, Poligrimas, J. Galinauskas, J. Kazickas, A. Tėvelis, A. Petkūnas, P. Barkauskas, J. Sajaka, A. Gutauskas, S. Jakubaitis, J. Martinkus, Feliksas X., X. Y., B. Šlepetys, P. Sakavičius, ponia Uikienė, V. Šaulys, J. Zubrickas, Jurgis Petrunas, V. Mikuckas, J. Bikinas ir V. Torontietis V. Dagelis 1 dol. viso 27 doleriai. Čia verta pasakyti, kad ponai X. Y. 1 dol. ir V. S. — du doleriu, paaukojo specialiai „N. Lietuvai". To dėl galutiniame paskirstyme „N. Lietuvai". teks 3 dol. daugiau. Visos žinios yra paimtos iš Komiteto apyskaitos ir protokolo. Kitos aukos, smulkesnės, buvo renkamos segiojant tautinius ženklelius. Tiesa, reikia pakartotinai prisiminti, kad be kitų kliūčių labai buvo nepalankus oras — per visą savaitę lijo ir tas daugelį atbaidė nuo gegužinės.

Ypatingai daug pasidarbavo tai gegužinei foto-kor. E. Gumbelevičius. Gera būtų jei ir kitos liet. kolonijos pasektų Hamiltoną, nes mūsų spauda yra dar reikalinga paramos.

Alg. Girdvainis.

KUN. A. SABAS PERKELTAS Į SUDBURY.

S. S. Marie, Ont. Buvęs mūsų mieste airių kat. bažnyčios vikaru kun. A. Sabas vyskupo parėdymu perkeltas į Sudbury, kur jis š. m. rugsėjo mėn. 25 d. ir išvyko. Turimomis žiniomis, kun. A. Sabas Sudbury je paskirtas lietuvių klebonu ir airių kat. bažnyčios vikaru. Naujas lietuvis kunigas, spėjama, pas mus atkeltas nebus.

Kun. A. Sabo veikla mūsų mieste buvo labai ryški viena politine kryptimi. Airių bažnyčios klebonas per pamokslą apgailestavo kun. A. Sabo išvykimą, išgyrė kaipo gabų kunigą ir ta pačia proga nepagailėjo gražių žodžių lietuviams ir lietuvių tautai.

J. Sk.

Lethbridgo lietuviai pradeda dauqiau veikti

Po ilgų negalavimų galų gale Lethbridgo KLT sk. persiorganizavimo į ALOK.

Kaltė glūdėjo tame, kad vieni dirbdavo sekmadieniais (ūkiuose), kiti vėl dėl svarbių priežasčių negalėjo atvykti į susirinkimą. Ir taip tas tėsėsi per visą vasaros laikotarpį.

Bet rugpjūčio 2 7d. į šaukiamą visuotinį narių susirinkimą susirinko gražus būrelis žmonių (12 KLT narių ir 3 nenariai). Susirinkimas praėjo labai gražioje nuotaikoje.

Žinoma, susirinkime dalyvavo tik nauji ateiviai, bet ir tai ne visi, nes kai kurie laukia iš „vakarų" ar „rytų" pusės stipresnio vėjo pūstelėjimo, toumet apsispręs. . .

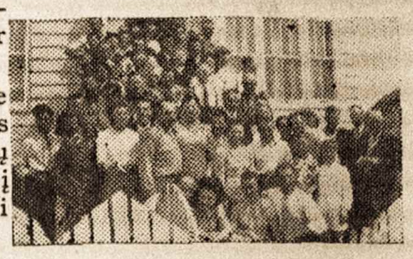

Letbridge lietuvių kolonija, kun. Kulbio (vidury) atsilankymo proga nusifotografavusi po bendrojo subuvimo.

Su senaisiais ateiviais irgi ne susipratimai buvę dingsta ir atrodo, kad suradome bendrą kalbą. Belieka tik džiaugtis.

ALOK-tą sudaro: St. Noreika — pirm. Vikt. Tulinauskas — sekr. ir Gr. Atkočiūnaitė — ižd. Kandidatais liko: J. Dubauskas, V. Arelis ir U. Stankevičius.

ALOK-tas suruošė trumpą Tautos šventės minėjimą. Kalbas sakė J. Dubauskas ir St. Noreika. Tautos Fondui surinkta 33.46 $.

— Minėjimas įvyko pas p. p. Dubauskus, kurie, pabaigę cukr. runkelių kontraktą (ledai „padėjo" užbaigti) ir atvykę į Letbridgą nusipirko sklypą ir namą.

— Rugs. 24 d. Lethbridge lankėsi kun. Kulbis.

Pamaldose atsilankė beveik visi Lethbridg'o lietuviai.

Po pamaldų visi susirinko pietų pas p. p. Dubauskus. Po gardžių pietų ir įkaitinti alučio, tiek seni ir jauni bandė, ar yra nepamiršę šokti ir dainuoti, pritariant p. Grybauskui lietuviška armonika.

Pasirodė, kad neklydo: tiek šokti, tiek dainuosi galėjo.

St. N.

PARDUODAMAS

PUIKUS KARAKULIO PALTAS (Persian Lamb) naujo 1951 metų stiliaus, ūgis (size) 18 ar 20.
PROGA UŽ $ 125.00. Tel. GR 1827 (Montreal)

Tel. HE 4114
S. MAZULAITIS
SIUVĖJAS
6920 Monk. Blvd. Ville Emard, Montreal, Tramvajus 36.

DAŽYKLA
SAV. JURGIS MERKYS,
215 St. John St. Longeuil. **Telefonas: Zone 7578.**
20-ties metų patyrimas — geriausia garantija už atliekamą darbą.
PAPIGINTOS KAINOS LIETUVIAMS!

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS
LAIDOTUVIŲ
DIREKTORIUS
J. H. BENOIT
Funeral Director
NELAIMIŲ ATVEJU VISADA PASIRUOŠES PADETI
2102 FULLUM ST. **AMherst 0694**

PARDUODAMI TABAKO ŪKIAI
Kas domisi įsikurti tabako ūky ir pelningai verstis, patariu dabar išsirinkti sau tinkamą „Tabacco Farm". Dabar yra geras laikotarpis, visų tabakas yra nuimtas nuo laukų ir galima tiksliau apžiūrėti ir įkainuoti derlių ir žemę.
Turiu didelį ūkių pasirinkimą su įvairiom kainom ir sąlygom.
Charles Pocius — Real Estate and Insurance Agency.
TILLSONBURG, Ont. TELEF. 829j.

ĮVAIRIŲ MAŠINŲ—KARŲ TAISYMAS
IMPERIAL AUTO COLLISSION
G. KERAITIS,
Motorai, sparnai, durys. Taipogi dažymas pagal didelį spalvų pasirinkimą. Mašinos paimamos iš namų ar iš sugedimo vietos kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro, iššaukiant telefonu JU 4773.
— Lietuviams patarnaujame papigintomis kainomis. —
— — 561 — KEEL ST. TORONTO, Ont. — —

LIETUVIŠKA
BALDU KRAUTUVE
IR DIRBTUVĖ.
PARDUODAME GATAVUS. PRIIMAME UŽSAKYMUS IR PATAISYMUS.
ATLANTIC CITY BEDDING & UPHOLSTERING CO
899 BLOOR. ST. W. TORONTO, TEL. LO 1438.
SAV. J. KAMICHAITIS. PATARIMAI VELTUI

LIETUVIAI PAS SAVUOSIUS!
National Restaurant
Lietuviškas Restoranas.
SAV. M. ŠUKYS.
633 Church Ave (prie Verdun Ave) arti naujosios lietuvių bažnyčios. **Tel. TR 0141**
Atdarą kasdien ir sekmadieniais po pamaldų.

TR. 8112
Skaniai užkąsite, atsigersite gaivinančių gėrimų ir pasiklausysite plokštelių muzikos
LIETUVIU SVETAINEJE
pas BRONIŲ JAZOKĄ
7682 EDWARD St. (kampas 6 av.), VILLE LASALLE.

Lietuvis laikrodininkas, turįs ilgametę praktiką,
ZUKAS ANTANAS
1062 Riverview Ave., Verdun, Montreal, Que. Tel. TR 2050, priima pataisymams įvairius laikrodžius. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Kainos žemesnės, kaip kitur. Už pataisymus garantuoja.
Kreiptis vakarais po 6.30 val

SOTUS ALKANAM PADEK
AID OVERSEAS, INC., 2244 W. 23rd PLACE, CHICAGO 8, ILL., USA.
Aid Overseas, Inc. siunčia maisto siuntinius į visas 4 Vokietijos zonas ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimo. Prašykite pilno siuntinių sąrašo. Pristatymas trunka apie 18 dienų.
Aid Overseas, Inc., maisto siuntiniai pokuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicagos siunčiami AIR MAIL.
UŽSAKANT DIDESNIUS KIEKIUS DUODAMA NUOLAIDA.

Siuntinys Nr. 1—$6.90
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. saliami dešros
2 sv. (be 2 ozs.) ken. bek.
1 dėž. margarin. (400 g)

Siuntinys Nr. 6
A. 10 sv. cukraus—$ 2.80
B. 20 sv. cukraus-$ 4.85

Siuntinys Nr. 7
A. 10 sv. kvt. miltų $2.60
B. 20 sv. kvt. miltų $ 3.20

Siuntinys Nr. 10—$6.40
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
2 sv. degintos kavos
1 sv. šokolado

Siuntinys Nr. 14—$5.80
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. cukraus
1 sv. marmelado
1 sv. kiaulienos mėsos
2 gab. tualet. muilo

Siuntinys Nr. 19—$9.95
4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų.
2 sv. margarino
2 sv. marmelado
4 sv. degintos kavos
4½ sv. cukraus
2 gabalai tualet. muilo

Siuntinys Nr. 25
E. 10 sv. grynų kiaulinių taukų ..... $ 5.50
C. 15 sv. grynų kiaulinių taukų..... $ 7.40
D. 37 sv. grynų kiaulinių tukų.... $ 13.50

Siuntinys Nr. 30
A. 5 sv. deg. kavos $ 6.50
B. 5 sv. degintos kavos 5 skard. dėž. $ 6.75

Siuntinys Nr. 42—$6.95
2 sv. (be 2 ozs.) sviesto
2 sv. 3 ozs. rūkytų lašinių
2 sv. 3 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. šokolado
1 sv. 2 ozs. cukraus
1 sv. 2 ozs. degintos kavos

Siuntinys Nr. 63—$9.95
2 sv. 3 ozs. rūkytų lašinių
2 sv. 3 ozs. piln. rieb. sūrio
2 sv. 3 ozs. cukraus
2 sv.3 ozs. ryžių
2 sv. (be 3 ozs.) k. taukų
2 sv. (be 2 ozs.) margarin.
1 sv. kakavos
1 dėž. (400 gr.) grietinės
1 sv. pieno miltelių
2 sv. degintos kavos
4 ozs. arbatos
½ sv. šokolado

Siuntinys Nr. 74—$4.70
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. nedeg. kavos
1 sv. 2 ozs. avižinių dribs.
1 sv. 2 ozs. cukraus
1sv. 2 ozs. pilno rieb. sūr.
½ sv. šokolado
1 dėž. (400 g) margarino
1 sv. pieno miltelių

Siuntinys Nr. 77—$6.90
2 sv. (be 2 ozs.) sviesto
2 sv. (be 2 ozs.) k. taukų
1 sv. kakavos
1 sv. šokolado
1 sv. ryžių
2 sv. 3 ozs. rūkytų lašinių

Siuntinys Nr. 90—$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs.. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 93—$ 8.00
5 sv. degintos kavos
5 sv. kiaulinių taukų

Siuntinys Nr. 94
A. 5½ sv. sokolado $4.50
B. 8 sv. bičių med. $4.80
C. 5 sv. kakavos .. $3.40
E. 10 sv. džiov. slyv. $3.60
I. 5½ sv. margar. $3.50

MŪSŲ SPORTAS

ATSILEIDIMAS PIRMENYBIŲ BAIGMĖJ

Toronto futbolo pirmenybės su rudens oru eina į pabaigą. Lietuvių sportininkai, kurie pirmus metus pradėjo varžytis su kanadiečiais, visą laiką laikėsi pirmaujančioj trijulėj ir pastoviai konkuravo gerai suorganizuotiems ir neblogo pajėgumo kanadiečių klubams.

Mūsiškių komanda, neturėdama pakankamai rezervų, per sezonų susitikimus dėl įvairių sužeidimų neteko kelių nuolatinių žaidėjų ir taip pat pamainų darbai trukdė išstatyti pilno stiprumo vienetą, kas pirmenybėse yra pats svarbiausias dalykas.

Nepilnos sudėties vytiečiai svarbiose rugsėjo mėn. 17 d. rungtynėse prieš tabelės vedėją Tartans neatleikė ir turėjo nusileisti 0:2 (0:) rezultatu. Abu įvarčius — vienas iš jų išleistas lengvas sviedinys iš rankų, galima užrašyti vartininko Pr. Puškoriaus „juodai dienai", kuris be tos neskemės kartu su centro saugu J. Žuku ir deš. gynėju V. Akelaičiu buvo geriausi žaidėjai aikštėje.

Priešo spaudimas daugiausia reiškėsi pro kairįjį mūsiškių gynimo sparną, kuriame dėl pakaitų trūkumo nuolat atsirasdavo spragų. Puolimas, papildytas junjorais, įstengė su kurti keletą tikresnių progų, kurios liko neišnaudotos.

3 dienas prieš tai įvykęs susitikimas su Commodores, esant rezultatui 2:2 (0:2), dėl smarkaus lietaus ir tamsos buvo nutrauktas II-jo kėlinio viduryje. Priešininkas jau pirmame puslaikyje dėl šlapios mūsiškių pusėje aikštės buvo pasiekęs du nepelnytus įvarčius. Sukrutusių lietuvių akciją lydi nuolatinis priešininko vartų spaudimas, kurio bėgyje suomis po didesnės nesekmės muša gražų įvartį, netrukus J. Žukui palydint antruoju iš bau dos smūgiu.

Toks pat žaidimo vaizdas su sidarė rugsėjo m. 23 d. rungtynėse su Dentonia, kuriai teko kapituliuoti 1:2 (0:2) pasekme. Nežiūrint lietuvių didelės lauko žaidimo persvaros, priešininkų deš puolėjas išnaudojo dvi nepridengtas situacijas ir vėliau J. Žuko išjudintas puolimas nepajėgė atsverti rezultato.

Po šitų susitikimų „Vytis" atliko nuo pirmaujančių ir tenka susirūpinti trečia vieta, kuri ligi šiol laikoma. Artėjęs konkurentas 7000 Club iš 17 rungt. turi 20 taškų, kada vytiečiai iš 19 r. pelnę 25 taškus. Abiejų šių komandų susitikimas numatomas spalio mėn. 7 — 8 d. d. — **alpuk** —

— Daviso taurės finalinį žaidimą laimėjo Australijos rinktinė, įveikdama JAV 4:1.

Kbr.

"NEPR. LIETUVĄ" — REMIA LIETUVOS LAISVĖS KOVĄ!

JOE LOUISAS NUVAINIKUOTAS

Prieš 2 metus ilgametis pasaulio bokso meisteris Joe Louis paliko savo titulą atviru ir nenugalėtas kovoje pasitraukė į šalį, numatydamas verstis tik bizniu ir rungtynių organizavimu.

Nuo 1936 metų, kada 22 m. „rudasis bombarduotojas" Joe paveržė šį titulą iš meisterio Jim Braddock, jo kelias ėjo tik po pergalės ženklu, verčiant kapituliuoti geriausius pasaulio boksininkus. 61 rungtynių balanse vienas vienintelis suklupimas įvyko tik prieš vokietį Max Schmeling, kuriam neužilgo buvo revanšuotasi. Joks pasaulio boksininkas neišsilaikė taip ilgai šito kieto sporto ringe ir todėl su dideliu smalsumu teko išgirsti Louisą po ilgesnės pertraukos rugsėjo m. 27 d. New-Yorko Yonkee stadione vėl užsimovusį bokso pirštines išsižadėto titulo kovai. Šį permainingą žingsnį žengti jį pastūmėjo susipainiojęs biznio reikalai ir nesumokėti USA valdžiai 100.000 dol. pajamų mokesčiai.

Jo priešniinkas Ezzard Charles, neoficialus dabartinis pasaulio meisteris, kovą priėmė rimtai ir per 15 rundų išpunktavo „comeback" siekiantį Louisą. Tik 4 ir 10 rundas, kuriame Joe sėkmingai paleido savo buvusią dinamitinę dešinę į tikslą, priklausė buv. meisteriui, kituose jis buvo tik vargingas praeitų dienų sulyginimo šešėlis, nueinąs tuo pačiu keliu, kaip ir visi didieji boksininkai, bandę grįžti atgal į viršų: Joe Louis nepadarė išimties tarp Jeffries, Corbett, Dempsey, Schmeling ir kitų pasaulinių sportininkų..

22 tūkstančių minia, sunešusi 205.370 dol. sumą, iš kurios, pridėjus dar televizijos, filmų ir radio pelno dalį, 35% nuėjo Louisui, buvo liudininkais dramatiškos didžiausios bokso karjeros sporte pabaigos, nes Joe nusirengimo kambaryje susirinkusiems reporteriams per ašaras pasakė: „Tai buvo mano paskutinė kova". — **alpuk** —

REIKALINGA PADAVĖJA-JAS

lietuvių svetainėje.

7682 Edward St., Ville Lasalle.

Teirautis asmeniškai ar telef.

FR 8112

PARDUODAMA mašina

Pontiac 1936 m. pilnoj tvarkoj.

Kreiptis po 6 val. p. p.

1263 Valiquette Ave, Verdun.

IŠNUOMOJAMAS KAMBARYS

664 — 2 Ave., Verdun,

netoli naujosios liet. parapijos.

IŠNUOMOJAMI

vienas arba du kambariai.

Ville Emard, 1829 Allard Str.

Teirautis po 6 val. vakaro..

KAMBARYS,

tinkamas gyventi dviem ar vienam, vyrui ar moteriai, išnuomojamas. Galima naudotis ir virtuve.

3767 Hochelaga St., Montreal, P. 2, Canada.

AUKOS TAUTOS FONDUI.

Minint Tautos šventę, birželio 14 d., Toronto ALOK pastangomis surinkta aukų $ 402, kuriuos prisiuntė iždininkas p. J. Novogrodskis.

Kanados Lietuvių Moterų Bendruomenė Toronte paruošė koncertą Motinos Dienai paminėti ir pusę gauto pelno paskyrė Tautos Fondui $ 140, kuriuos prisiuntė iždininkė p. S. Grigaitienė.

Lethbridge, Alta, rugsėjo 10 d. Tautos šventės minėjime surinkta $ 33.46; prisiuntė ALOK-to pirmininkas St. Noreika.

Iš Sudburio, Ont. atsiuntė p. Brauklys $ 5.00 ir KLB apylinkės iždininkas p. J. Vaičeliūnas aukų p. Juozo Straupio $ 5.00.

Visiems aukojusiems nuoširdus ačiū.

T. F. ved. M. Arlauskaitė.

Tautos Fondui per Lietuvių Tautos Šventės minėjimą Lethbridge, Alta, aukojo: po $ 5: F. Beniušis; po $ 2: J. Grey, St. Pulkauninkas, St. Noreika; po $ 1: J. Pauliukaitis, W. Grey, A. Valneris, Grigienė, P. Rukšnaitis, Žukauskas, K. Šimonis, U. Stankevičius, I. Malka, A. Kunigiškis, K. Dubauskas, V. Julinauskas, Z. Sarpalius, P. Rojus, L. Apanavičius, J. Atkočiūnas; po $ 0.50: N. Petrauskas, J. Paškačimas, J. Svetojus, O. Omeris, P. Balčiūnas, P. Narušis, I. Nekrošytė, U. Arelis, A. Gerulaitis; po 25 ct.: A. Arelis, J. Arelytė, J. Petruška, Kavaliauskas, Chmieliauskas, A. Dabulskis, M. Pulkauninkas. po 11 ct. — Kučinskas ir po 10 ct. — J. Žebrauskas. Viso 33.46 ct.

AUKOJO „NL"

Juozas Dabkus, Mtr. 1.00
Telesforas Valius, Tor. ..4.00
Jankevičius A., Mtrl. 2.00
Sagaitis Kostas, Sudb. ..1.00
Vaupšas Ant., Mtrl. 2.00

Aukotojams nuoširdžiai dėkojame. **„NL"**

PADĖKOS

PADĖKA.

Berengiant Tautos šventės minėjimą ir mažą pobūvį, atsilankius kun. Kulbiui, kuris yra retas svečias čia, ALOK-as neapsiėjo be talkos.

Todėl Lethbridg'o ALOK-tas reiškia viešą padėką už triūsą ir rūpesčius: p. p. Dubauskams, p. p. Stankevičiams, p. p. Stankūnams, p. p. Petruškoms, p. p. Barkauskams, p. p. Narušiams ir visiems kt. kurie vienokiu ar kitokiu būdu padėjo. **Lethbridg'o ALOK-tas.**

PADĖKA.

Esu dėkingas mielam broliui, brolienei, p. p. Preikšaičiams, p. Štreitui ir jo sesutei už nuoširdų vaišingumą, man būnant Toronte.

Taip pat man buvo malonu praleisti vakarą kartu su buvusiais stovyklos gyventojais.

P. Jocas.

VEDYBINIS SKELBIMAS.

Lietuvaite, jei esi vieniša ir nuobodu vienai tęsti tremtinės kelią, atsiliepk! Susirašinėsime ir, jei vienas kitam patiksime, susituoksime.

Su pirmuoju laišku pageidauju foto.

Rašyti: J. Buto-dis,
P. O., York Str.,
St. Catharines, Ont.
Canada.

2 kartus.

VEDYBINIS SKELBIMAS IEŠKAU.

Esu lietuvis, 26 metų amžiaus neseniai atvykęs iš Pary žiaus. Ieškau lietuvaites, iki 24 metų amžiaus, susirašinėti laiškais dėl vedybų tikslo. Rašyti, įdėjus fotografiją, adresu: Petras Jakubauskas, 149 Jesper Rd., Bentleihg. Vie Australia.

PRITYRĘS KVALIFIKUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. Garantuotas darbas, prieinamos kainos. Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

Kanados ir Europos siuvėjas Toronte

JONAS INDRELĖ

siuva moderniškiausių fasonų vyriškus ir moteriškus kostiumus ir paltus.

DIDELIS PASIRINKIMAS geriausių anglškų medžiagų. Darbas atliekamas SĄŽININGAI IR GRAŽIAI.

Adresas: 202 St. Clarens Ave, Toronto.

Telefonas: ME 8522.

JOE HAVER

Radio Tarnyba

Taisomi visų rūšių aparatai.

TELEFONAS RAndolph 4708.

63 ST. CLAIR AVE. EAST. TORONTO.

KRIMINALINĖ AR CIVILINĖ BYLA?

MES SUTEIKIAME JUMS

TEISINE-KALBINE PAGALBA

Tvarkome imigracijos, piliečtybės, palikimų bylas; sudarome darbo, buto garantijas, dokumentus, patvirtintus vertimus; tarpininkaujame nuosavybę perkant, parduodant; atstovaujame įmonėse, įstaigose; teikiame visokeriopą informaciją; giname Kanados ir kitų kraštų lietuvių interesus. Jums patarnavimus atlieka teisininkai ir kalbininkai, studijavę Amerikos bei Europos universitetuose.

JONAS J. JUŠKAITIS

907 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada. Tel. PL 4133

Lietuviška moteru kirpykla

Daro šukavimą, pusmetinius ir trumpalaikius frizavimus, dažymą ir kt.

Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ (B. M. Dodon)

2521 Centre St., Montreal. Tel. FI 0208

KURKIMĖS PIETINIAME PAUPYJE

TAUPYDAMI PINIGUS, STATYKIMĖS PATYS SAVO NUOSAVUS NAMUS.

Pasekime tūkstančius pavyzdžių, kurie laimingai gyvena savo nuosavuose namuose ir nebemoka nuomų kitiems.

Mes turime per 4000 sklypų (lotų) LONGEUIL ANNEX po **$ 150.00.** Kiekvienas sklypas turi apsčiai vietos nuosavam daržui.

Susisiekimui su Montrealiu tereikia 15 minučių. Lengvos išsimokėjimo sąlygos — įmokėti tik **$ 10.00,** likusią dalį **po $ 10.00 kas mėnesį.**

ĮSIDĖMĖTINA PROGA: jei Tamsta ar kas iš Tamstos draugų perka 9 sklypus, **DEŠIMTĄ GAUNA NEMOKAMAI!**

TAT VISI Į SAULĖTĄJĮ IR GRYNO ORO PIETINĮ PAUPĮ.

Skambinkite Longeuil Zone 6385, o vakarais DOllard 8924.

C. A. Monseau Įpėd.,

735 Taschereau Blvd.,

LONGEUIL West, Tel. 6385

BALTICKA

Lietuvis batsiuvis.

Pataisymai ir užsakymai.

5355 Verdun Ave., VERDUN

Tel. HE 4547.

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsiaustus nuo lietaus uždėdami jiems "Drex", kad neperlaistų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields), gardinus lengvus ir sunkius. Sutaisome rūbus (išlyrimus), įsiuvame sagas ir pan. Kiekvieną orderį paimame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti TRenmore 1135 (galima pašaukti lietuviškai.

Lietuviai savininkai:

J. Kriaučeliūnas
J. Matulaitis
A. Majauskas

MONTREALIS 2836 Allard Tr. 1135

Dėmesio šeimininkėms!

Gerjausį pasirinkimą aukščiausios rūšies visada šviežio maisto produktų bei rinktinės mėsos ir Jūsų mėgiamos rūšies alaus duoda

Jurgis Mačionis

G.M. Grosery

5292 Bannantyne Ave. (kampas Melrose) Verdun.

Priimame užsakymus telefonu **HE 0991** ir pristatome į namus.

PASIDARYKIM ATEITĮ BE RŪPESČIŲ — APSIDRAUSKIM ŠIANDIEN

Alb. NORKELIŪNO AGENTŪROJE

MONTREAL ENTERPRISES REG'D.

Vienintelė lietuviška apdraudos agentūra, kuri draudžia nuo įvairiausių nelaimių, gaisrų, susirgimų ir kt., patarnauja susidūrus su valdžios įstaigomis, pirkimais, dokumentų vertimais statybai paskolomis ir tt. Skambinkite telefonu arba užeikite:

Kasdien:
5505 13th Ave. Rosemount,
Montreal, Que.
Tel. AM. 0342

Antradieniais:
7682 Edward St.,
Ville Lasalle, Que.
Tel. TR. 8112.

RENE BOURDAGES Reg'd
MAMERTAS MAČIUKAS

DIPLOMUOTAS VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ RŪBŲ SIUVĖJAS

Aukščiausios kokybės vyriškų ir moteriškų rūbų siuvykla.

Telef. FRontenac 9141. Res. CL 4746.

Kampas Mount Royal ir Brebeuf,

Įėjimas: 4504 Brebeuf Street.

RUDENS-ŽIEMOS SEZONO ATIDARYMO BALIUS

Užsibaigus vasaros sezonui, kuris šiemet buvo nelaiku ir netikėtai nutrauktas, pereinant į rudens ir žiemos sezoną,

ŠĮ ŠEŠTADIENĮ, SPALIO 7 DIENĄ, 7 VALANDĄ VAKARO

Verdune, 5855 Verdun Ave, Bowling Academy salėse ruošiamas **„NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" BALIUS. BUS:** bufetas su kietais ir minkštais gėrimais ir šokiai grojant puikiam **BROLIŲ LAPINŲ 7-NIŲ ASMENŲ ORKESTRUI.**

ĮŽANGA: 75 centai. Kiekvienas įeinantis už tuos 75 ct. gaus prie įeinamojo bilieto dar pridedo visą lėkštę skanių užkandžių, už kuriuos nereikės nieko mokėti. Tokiu būdu įžanga atsieis tiktai 50 centų. Kanados Lietuvių Centro Taryba maloniai kviečia visus tautiečius kuoskaitlingiausiai rudens - žiemos sezono atidarymo baliuje dalyvauti.

MONTREAL

PABALTIEČIŲ KONCERTAS

Spalio 28 dieną, šeštadienį, vienoje didžiųjų Montrealio salių — Platau — įvyks didelis žymiųjų meno jėgų — lietuvių, latvių ir estų — jungtinis koncertas. Šis koncertas yra ruošiamas ypatingu atsidėjimu. Platau salė, prie Lafontaine parko turi 3.000 vietų. Visi tautiečiai tai dienai kviečiami rezervuotis ir tą koncertą aplankyti.

PADĖKOS VAKARIENĖ

Ilgai netrukus naujieji ateiviai ruošia pagerbimo ir padėkos vakarienę visiems seniai Kanadon atvykusiems tautiečiams, kurie iš tremties yra atsikvietę į Kanadą tremtinių. Apie tai bus plačiau pranešta.

LIETUVAITĖ VIENUOLĖ MONTREALY

Prieš 16 metų anykštietė L. Juodelytė išvyko į Prancūziją ir įstojo į Trinitorių vienuolyną Marsely, kame išbuvo 16 metų ir gavo visus vienuolės šventimus. Trinitorių ordinui įsteigus savo filiją Montrealio priemiesty Longueuill, sesuo Luiza prieš dvejus metus tapo perkelta į Longueuill ir dabar čia dirba. Praėjusį sekmadienį ji atsilankė nauj. lietuvių parapijos bažnyčioje Verdune ir vakare dalyvavo parapijos suruoštoje susipažinimo vakarienėje.

GRAŽIAI PRAĖJUSI PARAPIJOS VAKARIENĖ

Aušros Vartų parapijos susipažinimo vakarienė, įvykusi parapijos salėje spalių 1 d., buvo labai graži, gausi ir kultūringa. Klebonas kun. Kubilius į susirinkusius kreipėsi gražiu žodžiu ir priminė, kad visiems lietuviams reikia laikytis vienybės, nors ir skirtingų pažiūrų. Tautinė vienybė yra mūsų didelis reikalas. Bet kaip kunigui ir klebonui, jis sakė, rūpi religiniai reikalai. Daug filosofai sugalvojo visokių santvarkos teorijų, bet tobulesnės, kaip Kristaus Evangelijos paliktoji, niekas nesukūrė. Klebonas kvietė visus darnion vienybėn, dėkojo už atsilankymą, vakarienės paruošimą ir už meninės programos išpildymą.

Prieš vakarienę buvo meninė programa: muz. A. Piešinos vedamas choras padainavo kelias dainas, paskui op. sol. E. Kardelienė, palydima muz. K. Smilgevičiaus, padainavo kelias dainas solo ir koncertinę dalį užbaigė vėl mišrus muz. A. Piešinos vedamas choras.

Po to sekė vaišės, kuriose dalyvavo apie 400 asmenų, per pus senųjų ir naujųjų. Vaišių metu kalbėjo anglų parapijos klebonas Mnsg. Eliot, kuris konstatavo, kad lietuvių būsena visai panaši į Anglijos protestant ir katalikų ateivių, kurie čia turėjo ieškoti prieglaudos. Monsignoras linkėjo lietuvių parapijai sekmės ir žadėjo galimą paramą.

Šokių pertraukoje buvo labai gausi loterija. Parapijos komitetas tikrai daug turėjo pasidarbuoti, talkinamas skaitlingų vyrų ir moterų. Vakarienė buvo tikrai graži ir kultūringa.

RINKLIAVA TAUTOS FONDUI MONTREALY

Montrealio ALOKas yra numatęs Tautos Fondui rinkliavą, kuri truks kiek ilgesnį laiką ir kurios vykdyman bus pra šomos prisidėti visos organizacijos. Tuo tikslu bus specialus Montrealio ALOKo skelbimas.

VISIEMS MONTREALIO SKAUTAMS-ĖMS!

Ateinantį sekmadienį, spalio mėn. 8 d., 3 val. po pietų skautų būkle, 3703, De Bullion St., įvyks iškilminga tunto sueiga.

Po sueigos įvyks trumpos vaišės, po to — žaidimai, kurių metu bus paskirų vienetų pasirodymai.

S. V. vyr. skilt. St. Naginionis, tuntininkas.

PAMALDOS UŽ SAVANORIO V. BIELSKIO VĖLĘ

Praėjusį sekmadienį, Lietuvos kūrėjo - savanorio V. Bielskio metinių po mirties sukaktuvių proga Aušros Vartų parapijos bažnyčioje buvo atlaikytos pamaldos, į kurias buvo susirinkę visi Montrealy esantieji Lietuvos kūrėjai-savanoriai. Laikęs mišias klebonas kun. Tėvas Kubilius S. J., pasakė gražų pamokslą, kuriame priminė, kad mišios buvo paaukotos ne tiktai už velionį V. Bielskį, bet ir už kitus kūrėjus savanorius, kurie aukavosi už gyvus, kad jie galėtų laimingiau gyventi.

NEPASIDUOKIME APGAUDINĖJAMI

Montrealy vis dar tebesiaučia kaž koks ukrainietis „advokatas"-, kuris visiems pasižada išrūpinti pasus ir vizas į Ameriką. Už tą patarnvimą jis lupa apie 200 dolerių. Tai yra apgavystė. Pasas yra gaunamas pas Lietuvos konsulą Toronte už 7 dol., o viza nieko nekainuoja. Tautiečiai, nepasiduokite apgaudinėjami.

ĮSIKŪRĖ STATYBOS BENDROVĖ.

Rugsėjo 24 dieną Montrealy įvyko iniciatorių grupės susišauktas tautiečių susirinkimas, kuriame nutarta įsteigti Montrealio lietuvių statybos bendrovę „Pilis". Susirinkime dalyvavo daugiausia inžinieriai.

Tolimesnės veiklos gairės ir programa bus paskelbta vėliau. Kapitalas sudaromas akciniais pagrindais. Akcijos vertė 100 dolerių.

REIKALINGI GERI SIUVĖJAI,

norintieji dirbti vakarais. Kreiptis: Mamertas Mačiukas, tel. FR 9141.

SKAUTŲ-ČIŲ TĖVAMS IR GLOBĖJAMS!

Spalio mėn. 15 d. tuoj po pamaldų Aušros Vartų parapijos salėje šaukiamas skautų-čių Tėvų ir globėjų būrelio susirinkimas.

Skautų-čių tėveliai, globėjai bei rėmėjai prašomi kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

S. V. vyr. skilt. St. Naginionis, tuntininkas.

LANKĖSI IŠ ČIKAGOS

Viešėdamas Montrealy pas pažįstamus pp. Paukštaičius, „Naujienų" administratorius p. Vytautas Grikietis, lankėsi „NL" leidykloje.

YWCA KVIEČIA VISUS

naujai ir seniau atvykusius atsilankyti kas sekmadienį nuo 4 iki 7 val. po pietų organizuojamose arbatėlėse ir į „ketvirtadienio" šokius 7.30 iki 11 val. vak. 1124 Dorchester St. W., Montreal.

Sekmadieniais atliks programą Kanados muzikos mokyklos studentės.

Atitaisymas: praeitame „NL" n-ry buvo parašyta YMCA, o turėjo būti YWCA.

YWCA, Montreal.

ANGLŲ KALBOS KURSAI JAU VEIKIA

Primename tautiečiams, kad anglų kalbos kursai, už kuriuos nereikia nieko mokėti, jau veikia šiose vietose: Sarsfield School — 1690 Central St., Olier School — 310 Roy St., ir De Levis School — 5940 Monk Blvd, Ville Emarde. Kursai vyksta pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 7.30 vakaro. Pirmadienį, X. 9, šventė ir pamokų nebus.

D. L. K. Vytauto Klubo choras Klubo patalpose,
2159 St. Catherine E.,
spalio 8 dieną, sekmadienį,
MUZIKO ALEKSANDRO PIEŠINOS VEDAMAS,
ruošia

KONCERTĄ-VAKARĄ

PROGRAMOJE: Oktetas,
Solo dainos,
Tautiniai šokiai,
Mišrusis choras.

PRADŽIA: 4 valandą 30 minučių p. p.

ĮĖJIMAS: 75 centai.

Choro Valdyba.

TORONTO

TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ

Fondo valdyba papildyta iki 9 narių. Dabar ją sudaro: pirm. A. Kiršonis KLT atstovas, I vicep. J. Strazdas SLA atstovas, II vicep. inž. J. Sližys Inž. S-gos, I sekret. J. Karka KLS, II sekr. Abramonis Skautų s-gos, iždininkas A. Čižiūnas Šv. Jono pašalp. dr-jos, atskaitomybės vedėju Jurkšaitis LAS, narys K. Dalinda „Verslo", narys K. Abromaitis Ateitininkų ats.

T. L. N. F. valdyba savo veiklą pradeda aktyviai. Jau yra paruoštas TLNT statutas, kurį turės tvirtinti Toronto LOK visuotinis susirinkimas. Statutą priėmus prasidės kapitalo verbavimo darbas.

Apie Toronto lietuviams patalpų reikalingumą nebėra reikalo nei įrodinėti. Apie 5.000 lietuvių neturi nė vienos salės, išskyrus po bažnyčia, kuri tetalpina apie 200 asmenų.

Tokia didelė lietuvių masė Toronte neturi kur kultūrigai laiką praleisti. Tai net gėda. Štai kai pereini į Amerikos (US) lietuvių koloniją ir matai, kai beveik kiekviena kolonija turi savo patalpas, o Toronto lietuviai nieko, tai liūdna ir skaudu darosi. Bet reikia tikėtis, kad Toronto visuomenė aktyviai dalyvaus TLN Fondo kapitalo verbavime ir laikui bėgant išdygs Toronto Lietuvių Namai — kultūros židinys. **T.**

PLĖŠO PLAKATUS

Sporto klubo „Vytis" valdyba nusiskundžia, kad nuo parapijos salės pastoviai nuplėšiami klubo parengimų ar rungtynių plakatai. Nesinorėtų įtarti ką nors bloga valia, nors sportininkams dėl to susidaro jaučiamų nuostolių.

Organizuojami įmanomose Toronte gauti salėse šokiai, kurių kuklus pelnas eina atskirų sekcijų sporto išlaidų padengimui, labai nukenčia dėl tokių žygių. Tuo keisčiau, kad rungtynių pranešimai, kurie lietuviškai publikai retkarčiais suteikia progos praleisti laisvą laiką mūsų sportininkų žaidimuose su kanadiečiais, irgi dingsta tuo pačiu neaiškiu keliu. **Stekas.**

GERŲ KONCERTŲ EILĖ.

Toronto lietuviams gerai pažįstamoj erdvioj Eatono Auditorium salėj 1950 — 1951 metų sezonui numatoma pravesti eilė koncertų su žinomiausiais pasaulinio masto menininkais.

Tarp kitų scenos atstovų spektakliuose dalyvauja rusiškos kilmės pianistas Alexsander Uninsky, garsioji negrė dainininkė Marian Anderson, Metropolitain operos žvaigždės — dramatinis baritonas Leonard Warren, lyr. tenoras Nino Martini, sopranas Patrice Munsel ir buffo-basas Salvatore Baccaloni.

Pasirodymuose įjungiami USA karių choras, ved. DePaur, satyriniai šokiai ir nuostabus aklasis pianistas Alec Templeton.

Šiems koncertams galima jau užsisakyti bilietų Eat. Aud. adresu, telef. TR 1144 visai koncertų serijai bilietų knygutė kaštuoja nuo 4.60 iki 11.50 dol.

Kitame Toronto muzikos centre Massey Hall spalio mėn. 14 d. 8.30 val. pasirodo pagarsėjęs Dono kazokų choras, kuris pateikia aukšto lygio programą. Chorą veda S. Žarov.

Minėto pasirodymo bilietų kainos, palyginus yra nebrangios ir be to, puikus M-H salės išdėstymas leidžia koncertus gerai sekti ir iš pigesnių vietų. **Stekas.**

LANKĖSI GEN. ANDERSAS

Antrojo Pasaulinio karo dalyvis, lenkų generolas Anders, kurio daliniuose buvo ir Rusijoje nelaimėn patekusių lietuvių, kurių vienas dabar gyvena Montrealy (p. Kvedaravičius), bevizituodamas Kanados lenkus, lankėsi Montrealy, Ottawoje ir Toronte. Toronte jis įteikė Kanados lenkui lakūnui ordeną. Jam suruoštame priėmime, jis kalbėjo už Lenkijos atstatymą su Lietuvos Vilnium ir Ukrainos Lvovu. Apie vakarines sienas nieko nesakė. Jam, matyt, geros vakarinės sienos ligi Oderio ir Neisses ir rytinės su Vilnium ir Lvovu. Lenkai jam už tai karštai plojo. Tiktai klausimas, kuo lenkų imperializmas skiriasi nuo rusų ar vokiečių imperializmo?

Tai skambutis lietuviams, kad jie turi ruoštis kovoti už Mažąją Lietuvą ir už Vilniaus kraštą bei Lietuvos sostinę. Anderšui ir lenkams nepatiko, kai Varšuva buvo vokiečių okupuota, o patys pasiryžę okupuoti ir Vilnių ir Lvovą...

Šioje nuotraukoje matome dainininkes Ireną ir Laimutę Ivaškevičiūtes su agentu, kuris su jomis pasirašo sutartį. Jos gastroliuos visoje Kanadoje, Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir Europoje. Būdamos Europoje, jos tikisi aplankyti ir tremtinių stovyklas. Koncertuodamos, jos visur dainuos ir lietuviškai.

DRAUDIMAS KARO ATVEJU

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organizacija draudžia ligų ir nelaimingų atsitikimų atveju. Pažymėtina, kad karo meto nelaimės šios organizacijos yra įskaitomos į bendrąjį draudimą. Kas apsidraudžia nuo nelaimingųjų atsitikimų, tuo pačiu jis jau apsidraudžia ir nuo nelaimingų atsitikimų karo metu. Pranešama, kad SLA vajus tęsiasi dar ligi spalio 15 dienos. Kas vajaus metu įstoja į šią draugiją, gauna lengvatų — atleidžiamas nuo įstojamojo mokesčio nelaimingų atsitikimų draudimo pozicijoje. Informacijų galima gauti „NL" redakcijoje.

KLB—LOK POSĖDIS

Šį penktadienį, spalio 6 dieną, 8 val. vakaro punktualiai šaukiamas KLB—LOKo posėdis „NL" redakcijoje.

Pranešimai

LIETUVIAMS INŽINIERIAMS

Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Kanadoje Toronto skyriaus valdyba kviečia įstoti nariais baigusius aukštąjį ir aukštesnįjį technikos mokslą (universitete, spec. aukšt. techn. mokykloje, aukštesnėje technikos, geodezijos ar kultūrtechnikos mokykloje). Dėl įstojimo ankietų kreiptis: Mr. J. Šližys, 53 Hewitt Ave., Toronto, Ont.

PLIAS Toronto skyr. valdyba.

NAUJI KANADOS LIETUVIAI

Šiomis dienomis iš Anglijos atvyko Kanadon naujų tautiečių: Vincas Skaržinskas, kuris apsigyveno Sault Ste Marie, Ont. ir Elena Leonarda Bieliauskaitė (iš Edinburgh), kuri gyvens Toronte ir dirbs gailestingąja sesute ligoninėje.

— 250 milionų dolerių H. Fordo fondas atiduodamas įvairaus tyrimo reikalams.

— Londone vyksta Didžiosios Britanijos bendruomenės konferencija.

— Čekoslovakijoje suimta 250 kunigų už nepasirašymą pasižadėjimo tarnauti valdžiai.

— Vengrijoje daug suėmimų soc. dem. ir valstiečių partijos žmonių.

— Rytinėje Vokietijoje oficialiai komunistų įvesta laiškų cenzūra.

— Europos liasvės varpas atgabentas į Vašingtoną. Netrukus jis bus nuvežtas Berlyną ir ten skambins Europos išlaisvinimo viltis.

— Anglijos parlamentas su valstybino plieno pramonę.

— Šiaurinės Afrikos rifkabilų vadas Abdelkrimas atvyko Amerikon ir Achesonui įteikė raštą, kuriame reikalauja Alžirui, Tunisui ir Marokui nepriklausomybės.

PIGIAI PARDUODAMI

seni geri baldai. Apžiūrėti galima šeštadienį ir sekmadienį arba vakarais: 4269 Laval St. (tarp St. Denis ir St. Lawrence Blvd.).

tel. HE 5806.

NEBLOGOMIS SĄLYGOMIS

perleidžiamas apšildomas keturių kambarių ir virtuvės butas: 4271 St. Lawrence Bulv., prie Rochel gatvės.

Telef.: LA 3733.

IŠNUOMOJAMAS KAMBARYS

dviems merginoms ar vedusių porai Verdune. Teirautis